

Naročnina mesečno 15 Lir, za inozemstvo 20 Lir — nedeljska izdaja celoletno 34 Lir, za inozemstvo 50 Lir. Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate. Podružnica: Novo mesto. Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

SCOVENECC

Abbonamenti: Mese 15 Lire; Estero, mese 20 Lire, Edizione domenica, anno 34 Lire, Estero 50 Lire. C. C. P. S. Lubiana 10.650 per gli abbonamenti; 10.349 per le inserzioni. Filiale: Novo mesto.

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana. Telefon 4001—4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Vojno poročilo št. 644

Malta pod stalnim ognjem letalstva Osi

Slabo vreme v Cirenajki ovira večje operacije

Glavni Stan italijanskih Oboroženih Sil objavlja:

V Cirenajki slabo vreme ovira bodisi suhozemsko, bodisi letalsko delovanje.

Polet angleških letal na Tripoli ni povzročil niti žrtev niti škode.

Italijansko-nemško letalstvo je obnovilo ofenzivo na Malto, kjer je napadlo letališča; na pomorsko oporišče La Valetto so bile vržene bombe najtežjega kalibra ter so poškodovale podmornice, ki se tam nahajajo.

Na otoku M a n o e l, ki je bil tudi uspešno bombardiran, je nastal velik požar, ki se je videl daleč naokrog.

Uspešne akcije nemškega letalstva

Od 25. februarja do 5. marca so Sovjeti izgubili 197 letal

Nemško vojno poročilo

Hitlerjev glavni stan, 7. marca: Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:

Letalstvo je podpiralo z uničevalnimi udarci lastna napadalna podjetja proti sovražnim postojankam in zbirališčem čet na zgornji Volgi, kakor tudi v odseku Lovata. Finske letalske sile so na Karelijskem bojišču z bombnimi in lovskimi letali razpršile sovražnikove kolone in zbirališča.

V času od 25. februarja do 5. marca je sovjetsko letalstvo izgubilo 197 letal. Od teh jih je bilo sestreljenih 165 v zrčnih bojih, 16 pa jih je sestrelilo protiletalsko topništvo. Ostanek je bil uničen na tleh. V istem času je bilo na vzhodnem bojišču izgubljenih 31 lastnih letal.

V Severni Afriki so izvedle nemške čete uspešen izvidniški sunek. Sirmoglava letala in oddelki lažjega nemškega letalstva so v vzhodni Cirenajki napadala sovražne postojanke, zbirališča čet in skladišča goriva. Pri napadih na angleška letalska oporišča in železnice v severnem Egiptu so 5. marca bombe poškodovale vzhodno od Marsa Matruha tudi neko veliko trgovsko ladjo.

Na Malti so nemška bojna letala z bombami najtežjega kalibra zadela mesto in ležišča ladij v pristanišču La Valetta. Najmanj dve podmornici sta bili težko poškodovani.

Ameriško - angleški načrti z Indijo

Berlin, 7. marca. AS. Minister Amery je včeraj v poslanski zbornici povedal, da lahko v kratkem pričakujejo vladno izjavo glede Indije. Po sodbi nemških opazovalcev je v Londonu hud spor zaradi težav, ki jih imajo z Indijo. Po pisanju lista »Börsenzeitung« gre v bistvu za razliko mnenj med predsednikom Churchillom in Crippsom, ki zastopata vsak zase nasprotno smer. Medtem ko je Churchill, ki je zmeraj z nevoljo gledal spremembo vladnega pravilnika, uvedenega pred nekaj leti zaradi dogodkov, korenit nasprotnik samouprave v Indiji, bi pa Cripps rad pridobil indijski narod za zavezniško stvar s tem, da mu nakloni nekaj ugodnosti. »Börsenzeitung« dostavlja, da bo Indija sama najbrž dala pravi odgovor na te angleške načrte: Indija je razumela, da bi sprejem kakršne koli poravnave z Anglijo pomenil izdajstvo nad Indijo in njeno bodočnostjo.

Rim, 7. marca. AS. Poročilo iz Združenih držav pravi, da je treba zaradi vojaškega položaja v ju-

Angleško-sovjetske intrige na Portugalskem

Madrid, 7. marca. AS. Tukaj podčrtujejo tesno sodelovanje med angleško in sovjetsko tajno propagandno službo na Portugalskem, ki je zelo povečala svoje delovanje. Izvedli so, da so se sedeži lisbonskih petrolejskih angleških družb »Vacuum Oil« in »Schell« spremenili v središča portugalski vladi nasprotna propaganda. Tamkajšnja policija je aretirala mnogo portugalskih državljanzov, ki so bili angleški in boljševiški plačanci. Aretiran je bil tudi baron Vila Alva. Zelo pada v oči protinacionalno delovanje članov stare portugalske aristokracije in pri tej priložnosti se na primer tudi navaja, da vodi portugalske oded angleškega radia grof Lavradio, čigar ime se je pred nedavnim navajalo v zvezi z nameravano angleško kandidaturo na portugalskem prestolu.

Streli med mehiškimi politiki

Buenos Aires, 7. marca. AS. Iz Mehike poročajo, da je prišlo v prestolnici Mehike na koncu nekega političnega banketa do streljanja med povabljenici. Guverner zvezne države Mehika je bil ubit. Morilca še niso mogli najti, toda policija sumi nekega poslanca, ki je naglo zbežal v avtomobil, kjer so našli avtomatsko pištolo in dva revolverja ter mnogo nabojev.

Novo prodiranje na Javi

Po zasedbi Batavije Japonci naglo napredujejo — Ameriška letalonosilka potopljena

Bangkok, 7. marca. AS. Po poročilih iz Jave so japonske čete zasedle letališče Kalindiat, ležeče 100 km jugovzhodno od Batavije.

Tokio, 7. marca. AS. Iz nekega japonskega oporišča na otoku Javi se poroča, da so japonske čete v svojem zmagovitem osvojevalnem pohodu dosegle neki neimenovani kraj blizu Bandoenga.

Rim, 7. marca. AS. Poslednje angleške brzojavke iz Batavije poudarjajo, da se je položaj na Javi poslabšal. Pravijo, da so se Japonci znova izkrcali na zahodni obali otoka.

Rim, 7. marca. AS. Radijsko poročilo vrhovnega poveljstva nizozemske Indije poroča iz Bandoenga, da se divja bitka na Sumatri na različnih mestih in da je že mnogo krajev padlo v japonske roke. Nizozemsko-angleške čete so utrjene zaradi neprestanega bombardiranja japonskih letal, ki so popolnoma gospodarji v zraku.

Saigon, 7. marca. AS. Guverner Ceylona se je obrnil na civilno prebivalstvo s posebnim proglasom, naj stopi v službo vojaških oblasti in se pripravi na obrambo otoka.

Bangkok, 7. marca. AS. Poročila iz Sumatre vedo povedati, da so japonske čete zasedle Diambi, 200 km severovzhodno od Palembanga, potem ko so premagale močan sovražni odpor. Diambi je važno petrolejsko središče.

Tokio, 7. marca. AS. Cesarjski glavni stan poroča, da so pokazale fotografije japonskih ogledniških letal, da je bila potopljena severovzhodno od Nove Gvineje sovražna letalonosilka, katero so Japonci 3. februarja težko poškodovali. Pri napadu na ladjo je bila zažgana ladja, kakor tudi 30 letal, ki so se nahajala na krovu.

Rim, 7. marca. AS. Agencija Reuter poroča iz Bandoenga, da so Japonci po silovitem boju zasedli Buitenzorg, sedež holandskega podkralja na Javi.

Tokio, 3. marca. AS. Kakor poročajo iz pristojnega jap. vojaškega vira je bil v Bataviji prestolnici Jave, že vpostavljen red. Pri zasedanju mesta ni prišlo do nobenega hudega dogodka po silovitih bojih, ki so predvčerajšnjim potekali v okolici mesta med Japonci ter med angleško-holandskimi četami. V vojaških krogih pravijo tudi, da daje zasedba Batavije Japoncem oblast nad zahodnim delom Jave in da mora v kratkem priti tudi do padca vsega otoka. Bližnji cilji japonskih oddelkov leže na zahodu in vzhodu. Glavno oporišče nasprotnika na zahodu je Bandoeng, ki je že resno ogrožen in ga Japonci neprenehoma bombardirajo, na vzhodu pa pomorsko oporišče Soerabaja, ki je v nevarnosti zaradi japonskega izkrcanja na otoku Madoera.

V spomin Vojvode Aoste

Rim, 7. marca. AS. Ko je minister za italijansko Afriko zvedel za smrt vojvoda d'Aosta, abesinskega podkralja, je med drugim, kar je določeno v počastitve velikega pokojnika, naročil, naj se na stroške ministrstva za italijansko Afriko izda veliko spominsko delo. Delo bo izšlo v šestih izdajah: italijanski, nemški, japonski, španski, amharski in arabski. V njem bodo zbrani podatki o življenju in delu slavnega savojskega kneza od mladih let pa do slavnih dni v Amba Alagiju. Delo naj obuja spomin in hvalečnost Italijanov, zlasti kolonialcev, za vse, kar je naredil junaki vojvoda, ki je do dna preživel vso afriško strast nove Italije od zopetne osvojitve Fezzana do delovanja za kolonizacijo Abesinije, v katero je položil vso svojo gorečo vero pionirja Afrikanca in vernika v srečno usodo odrešene in omikane Afrike.

Bukarešta, 7. marca. AS. Vojaški poveljnik romunske vladarske hiše in maršal dvora kralja Mihaela in kraljice matere Helene sta bila včeraj zjutraj v italijanskem poslanstvu, kjer sta v imenu romunskih suverenov izrekla sožalje ob smrti Vojvode Aosta. Romunski tisk je tudi včeraj objavil tople članke, ki popisujejo lik Amedeja Savojskega.

Sožalnica maršala Kvaternika

Rim, 7. marca. AS. Vrhovni poveljnik vseh hrvaških vojnih sil maršal Kvaternik je poslal načelniku glavnega generalnega štaba generalu Cavalleru naslednjo brzojavko:

»V imenu vseh hrvaških vojnih sil in v svojem imenu prosim Vašo ekscelenco, naj s slavno italijansko zavezniško in prijateljsko armado vred sprejme moje najgloblje sožalje zaradi izgube bajnega in slavnega junaka Nj. kr. Vis. vojvode d'Aosta. Prosim Vašo ekscelenco, naj bo tolmač mojih čustev pri kraljevi rodbini in pri Duceju.«

Val ogorčenja po surovem angleškem napadu na Pariz

Berlin, 7. marca. AS. Angleške bombe so pobile v Parizu skoraj 1000 ljudi, poldrug tisoč pa jih je bilo pri napadu ranjenih. Med žrtvami je mnogo žensk, starčkov in otrok. Angleški kralj je izrazil celo svoje sožalje družinam žrtev in povedal, da so ti junaki padli na polju slave v borbi za osvoboditev Francije in Evrope. Da bi ne bilo nikakršnih dvomov, je londonski radio tudi sporočil, da se bodo ti napadi nadaljevali postopno v vse večjem obsegu. Boljševiki smatrajo bombardiranje Pariza kot prvi izraz dejanske pomoči, ki jim jo nudi boljševizirana angleška vlada. Cripps, Stalinov namestnik v Londonu, je s tem dokazal, da se ukazi Kremlja točno izvršujejo in da je angleška vlada pripravljena ustvariti nekaj nadomestek za zahodno bojišče. Angleški letalski minister Sinclair je napovedal orjaško letalsko ofenzivo proti deželam, ki jih ima zasedene Nemčija in proti industrijskim področjem Nemčije. Ta ofenziva se bo po izjavi omenjenega ministra začela takoj, ko bo nemška vlada na vzhodu ponovila svoje napade. Obstreljevanje Pariza je samo bežen znak za to, kar se bo zgodilo prihodnje pomlad.

Iz nemškega vira označujejo te izjave kot vrhunec nesramnosti. Po mnenju angleških politikov bi morali biti Francozi še hvaležni za strahoviti pobjo, ki je bil izveden s hladnim računom. Pri napadu so bili zadeti predvsem nevojaški cilji. Uničenih je bilo mnogo stanovanjskih hiš in ubitih na stotine mirnih meščanzov. Angleške napovedi pravijo, da bodo angleška letala v bodoče skušala zadeti tudi kako tovarno za orožje ali vsaj kako železniško postajo. Važno je, da angleški letalci pri napadih na Francijo ne tvegaajo skoraj ničesar. Nedvomno bi bili v Singapuru, na Javi in v Afriki bolj potrebni, vendar pa bi se jim tam ne posrečilo tako lahko ubiti 2000 do 3000 oseb, kar je mnogo več, kakor znaajo izgube v Rotterdamu in v Belgradu, ki so bile posledica zakonitih nemških vojaških operacij. (»Piccolo«).

Rim, 7. marca. AS. Angleški letalski minister sir Archibald Sinclair je govoril v spodnji zbornici. Po prikazu Roberta Johnstona je bolj branil angleško letalstvo pred kritično publiko, kakor pa podal obračun tega delovanja. Po njegovi izjavi je bilo bombardiranje Pariza organizirano predvsem zato, da bi podprlo izjave letalskega ministra. Njegove izjave so bile namreč podane v trenutku, ko je bil še živo pred očmi napad na Renaultove tvornice pri Parizu. Zanimivo je, kako humoristično je Sinclair govoril o bombardiranju pariškega prebivalstva: »Stavbe so se rušile kot gradovi iz papirja. Piloti so pripovedovali, da so nekatere stavbe vzletele v zrak skoraj do letal, medtem ko je neki pilot izvršil rekorden polet na plinarno. Umestno pa je pripomniti, da je bilo pri bombardiranju Pariza 600 smrtnih žrtev, kakor je ugotovila francoska uradna agencija.

so tudi zadele slavni paviljon Henrika IV. Neka trinadstropna hiša na oglu ulice Troyen je bila spremenjena v prah in v njej sta našla smrt dva mlada zakonca z otrokom, neka vdova, ki je izgubila svojega moža pri Dumerqueu v bitki, ki je ščitila umik angleških vojakov, s triletno hčerko in vratarjem. V Sevresu so bombe segle do nemškega koncentracijskega taborišča, kjer so bili vojni ujetniki; tam je bil ranjen neki ujetnik, njegova 13letna hčerka pa je bila ubita. V občinski dvorani je na stotine mrtvecev, ki čakajo, da bodo ugotovili njihovo identiteto, laži težko prizadete svoje žrtev.

Pariz, 7. marca. AS. Pariški listi ocenjujejo škodo, ki so jo angleške bombe povzročile samo v porcelanski tovarni v Sevresu na 50 milijonov frankov.

Španija obsoja

Madrid, 7. marca. AS. V svojih komentarjih o napadu angleškega letalstva na pariško pokrajino pripominjajo španski listi, da se je Anglija obotavljala poseči v borbo v Rokavskem prelivu, da pa se ni povišala napasti nezavarovanih mest in civilnega prebivalstva svoje bivše zaveznice, s katero postopa kakor z najhujšim sovražnikom.

Lin Yu Tang obtožuje Anglijo

Buenos Aires, 7. marca. AS. List »La Prensa« je dobil iz Newyorka članek znanega kitajskega pisatelja Lin Yu Tanga. Lin Yu Tang ostro obtožuje Anglijo zaradi njene azijske politike, in pravi, da je izključitev Indije iz atlantske izjave znak slepote londonske vlade. Zgodovina bo pokazala angleško zmoto, ko se je odločila za nastop v Libiji za ceno Malajske. Kitajska ne more pozabiti, kako se je Anglija obnašala proti njej v zadnjih treh priložnostih, ko je na skrivaj odstopila Japonski Santung med zadnjo svetovno vojno, ko je izdala Kitajsko v Zenevi za časa vojne v Mandžuriji in ko je zaprla birmansko cesto. Kitajska je prepričana, da se lahko ponovi to, kar se je trikrat zgodilo.

Tajna razprava v Riomu

Riom, 7. marca. AS. Včerajšnje zasedanje sodišča, ki sodi v riomskem procesu, je bilo tajno, ker so razpravljali o ministrski seji z dne 23. avgusta 1939, kjer so odločali o vojni napovedi Nemčiji.

Pred izjavo o turški zun. politiki

Ankara, 7. marca. AS. 16. marca bo začel zopet zasedati turški parlament. Ministrski predsednik Relik bo imel daljši govor, naslednjega dne pa bo zborovanje ljudske stranke pod predstvom zunanjega ministra Saradžogluja, ki bo govoril o zunanji politiki.

Japonski uspehi na Kitajskem

Nanking, 7. marca. AS. Japonski glavni stan poroča o velikih japonskih uspehih proti Čangkajšku v času od 27. februarja do 5. marca. Poročilo pravi, da je bilo ubitih 20.000 vojakov pred nedavnim ustanovljeno armado, in sicer njena četrta in enajsta divizija, ki sta bili uničeni v gorati pokrajini Santung. V zahodnem delu iste pokrajine je bilo uničenih tudi 35.000 vojakov, ki jim je poveljeval Sun Liang Keng.

Nacionalizacija židovskih podjetij v Romuniji

Bukarešta, 7. marca. AS. V Romuniji se nadaljuje nacionalizacija židovskih industrijskih in trgovskih podjetij. Državno tajništvo za romanizacijo objavlja, da je bilo doslej nacionaliziranih 290 raznih židovskih industrij, ki so vse prešle v arijske roke. Prav tako je prišlo v arijske roke nekaj tisoč podjetij in skladišč, 65.000 ha gozdnov in 107 lesnih industrij. Romanizacija ostalih podjetij bo izvedena v najkrajšem času.

Angleški »Kerenski«

Rim, 7. marca. AS. Tednik »Relazioni internazionali« piše, da so Angleži našli svojega »Kerenskega«; njegovo ime je sir Stafford Cripps. Churchill je moral sprejeti v svojo vlado tega moskovskega zagovornika; njemu bo moral sedanjí angleški ministrski predsednik zapustiti svoje mesto. Anglosaksonski svet se je predolgo naslanjal na stare krilatice uradne propagande Downing Streeta in Bele hiše: 1. zatiranje ideoloških osnov in takimenovane demokratične stvari; 2. povzdigovanje gospodarske in vojaške moči demokratičnih držav; 3. dopustitev krajevnih porazov in strateških umikov ter sovražnikove nadmoči, ki so jo

smatrali le za začasno; 4. istočasno zatiranjeje trdne volje za ofenzivo po čudovitih načrtih in po veliki oborožitvi. Te krilatice nimajo več nobenega vpliva na javno mnenje, kateremu so namenjene. Angleški buržuji in proletarci hočejo izvedeti resnico in vedeti, kakšen je dejanski vojni položaj in kdo je zanj odgovoren. Potrebna so takojšnja zdravila, toda Anglosaksonci jih ne zmorejo. Le čudež bi jih lahko še rešil. Revija zaključuje, da je mogoče, da člani sedanje angleške vlade še ne računajo na presenečenje, toda presenečenje prav gotovo ne bo takšno, na kakršnega upa Churchill.

Žalni obred za Vojvodo Aosto v stolnici

Ljubljana, dne 7. marca.

Danes dopoldne je Poveljnik divizije in posadke v Ljubljani priredil v stolnici slovesno sveto mašo zadušnico v spomin Njegove Kraljevske Visokosti Vojvode Aosta. Stolnica je bila v žalni obleki in postavljen je bil velik katafalk in so bili na treh straneh postavljeni Kraljevi grbi.

Šest grenadirjev v vojni opremi je v pozoru opravljalo častno stražo s srebrnimi trobentami in z znamenji na zastavah slavnih polkov. V zelo obsežnem svetilu in na prostoru, kjer niso bili zastopniki oblasti, so bila zbrana odposlancstva posadke: grenadirji, pešci, tehnični oddelki, črne srčaje in vojski drugih zborov, ki imajo svoj sedež v Ljubljani.

Pevski zbor stolnice je prepeval med slovesno zadušnico, ki jo je opravil stolni župnik dr. Klinaar. Po zadušnici, ki so se je udeležili tudi mnogi prelati, je bila pred katafalkom podeljena absolucija.

Na obeh straneh katafalke so bila častna mesta, ki so jih zavzemali Visoki komisar Ekse, Gratioli, poveljnik armadnega zbora Ekse, Roboti,

poveljnik divizije grenadirjev general Orlando, zvezni podtajnik Gatti v zastopstvu odsotnega zveznega tajnika. Na svojem sedcu je bil škof msgr. Rožman.

Poleg tega so bili navzoči general De Rienz, kvestor comm. Messana, načelnik kabineta namestnik prefekta Bisia, namestnik prefekta David, general Lubrano, poveljnik polka polkovnik Dal Negro, polkovnik Silvestri, polkovnik Cararette, zvezni podpoveljnik GILL-a prof. Cassani, tožilec vojaškega sodišča polkovnik Maletti, zaupnik GUF-a inž. Cara, major Lombardi, poveljnik karabinerjev in mnogih drugih častnikov, uradnikov in fašistov v uniformah. V skupini žensko-fašistov z zastopnico ženskega fašija De Vecchi je bila tudi soproga Visokega komisarja. Navzoči so še bili nemški generalni konzul dr. Brosch in hrvaški generalni konzul dr. Ivanič.

Po slovesnem opravilu, ki se je razvijalo v ozračju posebne resnosti in vojaške slovesnosti, je Ekse, msgr. Rožman izrazil tudi v imenu duhovništva sklopite Visokemu komisarju najgloblje sožalje zaradi smrti Vojvode Aosta, v katerem je poveljeval bleščeči lik kristjana, prince in vojaka.

Naši umetniki se lepo uveljavljajo

Okus Ljubljancanov se polagoma popravlja

Vsa zadnja leta so se naši slikarji, ki so se tako med nami kakor tudi drugod lepo uveljavljali z uspešnimi razstavami svojih del, po pravici pritoževali, da je prav ljubljansko občinstvo izgubilo ves smisel za pravo umetnost. Mnogi, ki so bili še bolj ostri v svoji sodbi, so bili mnenja, da Ljubljancani razen redkih izjem sploh čuta za umetnost nimajo več. Da je nekdanja Ljubljana cenila in spoštovala prave umetnike, o tem nam govore številni dokazi po naših lepih zbirkah in zasebnih hišah.

Ta sodba je bila sicer ostra, toda marsikaj res upravičena. Pred leti smo marsikaj imeli v Ljubljani razstave, o katerih je sicer z vso pohvalo pisalo časopise, strokovnjaki so bili z delom naših slikarjev zadovoljni, skratka, razstava je bila vredna obiska. Naj je bila v Jakopičevem paviljonu ali kjer koli drugje v osrčju mesta, povsod se je navadno zgodilo isto. Obiskovalcev ni bilo. Redki, ki so vendar prišli pogledat, so bili večinoma dijaki. Pri njih se ni zamrl čut za lepoto, le oni so videli in mogli oceniti in odobravati. Umetnik je bil vesel, ko je videl, da se vsaj nekdo še zanima za njegovo ustvarjanje, ki je vendar važen del kulturnega udejstvovanja vsake celote. Kaj več od teh obiskov ni mogel pričakovati in tudi ni imel. Tisti, ki bi lahko kupili, so bili prave bele vrane med obiskovalci. Med belimi vranami pa so bili zopet prav redki tisti, ki so se končno odločili in kupili umetnino, marsikdo od kupcev je včasih mislil, da deli miloščino, ko kupuje umetniško sliko. Če jo je sploh kupil, je pač storil zato, ker končno kot odlični predstavnik tega ali onega stanu skoraj ne more drugače, kakor da tudi on »podpirac umetnosti«.

To žalostno gledanje na umetniško ustvarjanje pri nas se je silno razraslo. »Podpiranje umetnosti« je postala krilatice. Pri tem smo minogredeli kar pozabljili, da je bistvo vendarle kupčija in sicer taka, da pri njej v splošnem vedno zasluži kupec, slikar pa marsikaj dobje le skromno nagrado za svoje umetniško ustvarjanje. Veliko krivdo za te žalostne razmere je imel sodobni čas, ki je preplaval stanovanja premožnih, pa tudi srednjih slojev s ceninimi slikarskimi izdelki, večinoma re-

produkcijami in ponatisi. Stanovanjska kultura se je v zadnjih desetletjih lepo razvila. Pri tem pa je sicer polagoma, a vendar vztrajno začelo zopet naraščati zanimanje za umetniška dela. Lepo stanovanje brez umetniških slik za človeka, ki ima okus, res ne more biti urejeno kakor treba. Tako smo prav zadnja leta mogli z veseljem opaziti, da naši slikarji, čeprav poredko, zopet dobivajo naročila in da se razstave izplačajo vsaj toliko, da dohodki iz njih morda nosijo pripravljavne stroške.

Tudi sedaj se lepo vrste umetniške razstave

Bežigrad bi veliko pridobil z novim parkom

Urediti bi se dala gramozna jama ob Vodovodni cesti

Marsikaj lepega že premore novi in lepi bežigradski okraj mesta Ljubljane. Ponaša se z veličastnim Navjem, moderno gimnazijo, svetlo ljudsko šolo, novo cerkvijo in Baragovim semeniščem. Zelo pa pogreša lepega parka z izprehajališčem in otroškimi igriščem, kjer bi otroci tega dela mesta mogli preživljati nekaj veselih ur na zelenih tratah izven stanovanj.

Bežigradski okraj šteje blizu 7000 prebivalcev, kjer živi nad tisoč otrok, ki prav tako potrebni razvedrila na svežem zraku kot ostali otroci. Zive največ v eno in dvosobnih stanovanjih, brez primernih dvorišč, saj je vsak najmanjši kočček zemlje temeljito obdelan vrt.

Za park in igrišče bi se dala najprimerneje urediti zapuščena gramozna jama ob Vodovodni cesti. Več kot 4 ha zemlje — štirikrat več kot park pred justično palačo — samejavo in ključno po ureditvi. Tu ležijo številni kupi smeti, ki niso prav nič v okras temu lepemu delu mesta. Nikakor ni računati, da bi v tej jami kdaj zidali nove stavbe, saj bi bližnja šola, ki potrebuje čim več zraka in svetlobe, z njimi ne pridobila na svoji lepoti, pač pa mnogo izgubila. Zeleti je, da se ta jama čim prej preuredi, da bo nam v korist in okraju v okras.

in za prihodnjo pomlad napovedujejo naši umetniki več razstav, na katerih se bodo dostojno predstavili naši javnosti. Razveseljivo je, da premožnejši sloji danes že val čutijo, da je najlepši okras doma umetniška slika in zato posegajo po njih. Pa ne samo takoimenovani višji krogi, ki so vedno nekako v stikih s kulturnim udejstvovanjem, tudi drugi, kakršni morda pred leti niso videli v umetniški sliki ničesar posebnega, spreminjajo svoje nazore. Lepo je to, da se tako popravi okus prebivalstva, ki ima kaj pod palcem. Ljubljana se vrača v čase iz prejšnjih stoletij, ko je bilo vsesplošno spoznanje, da so lepe umetnosti viden izraz življenja skupnosti in posameznikov.

Najlepši primer, da je temu tako, je doživel pred nedavnim umetnik, ki ga je povabil k sebi na dom preprost obrtnik. S pridnim delom si je v obrti nabral nekaj premoženja. Opremil si je lepo stanovanje, vendar je na pretesnem in čaka primerne prilike, da bi se preselil v večje. V pogovoru da beseda besedo in končno zve umetnik, da je največja obrtnikova želja, imeti lepo stanovanje, dovolj veliko za vso njegovo družino in okrašeno tudi s slikami, delom naših umetnikov. Nič ni čudnega, če je umetnik kar naravnost vprašal obrtnika:

»Pa tudi kaj kupujete?«

»O, pač, nekaj sem že nakupil. Sicer se sam še ne spoznam bogve kako, posebno moderne stvari se mi malo tuje. Toda nekatera dela so mi kljub temu zelo všeč. Kadar kupujem, se vedno zanešam na strokovnjakovo sodbo in mislim, da dobro kupujem. Če hočete, vam nakupljena dela lahko pokažem.«

Umetnik bi si res rad ogledal, kaj vse je nabral preprost obrtnik. V razmeroma majhnem stanovanju ni videl še nobene slike. Gospodar ga povede v spalnico, umetnik pa začuden obstane na vratih.

»Saj vendar nimate nobene slike na steni. Sicer pa tudi nimate prostora!«

»Seveda ga nimam! Saj zbiram za novo stanovanje. Če Bog da, bo v lastni hiši!«

Gospodar stopi k velikim omari za obleko in odpre dve krili. Sedaj je šele zastrmel. Brez oklirsov so stale zložene olinatne slike kakor velike knjige v knjižni omari druga poleg druge. Pregledal jih je in moral priznati, da je obrtnik dobro kupeval in da je v preprosti obrtniški duši odkril tudi mecen. Vsak komentar je odveč.

Če bi zasadili strma pobočja z drevjem in grmičevjem, izpeljali nekaj potov, zasadili s cvetjem nekaj gredic, večje grede pa posejali s travo ter postavili nekaj klopi, bi sedaj zapuščena jama dobila praznično lice. Ob lepih dnevih pa bi zaživela.

Če ima mladina iz mestnega središča svoj zavidanja vredni Tivoli, bi se tudi bežigradska mladina razveselila svojega igrišča, odrasli pa parka. Še marsikdo iz središča bi si privoščil izprehod v ta del mesta, kjer bi se smeli njegovi malčki po mili volji igrati na pesku in soncu.

Potrebna prst za nasade in gredice, gramoz za steze, bi se dobili v jami sami. Ker je v jami napeljan žetudi vodovod, bi morebitni majhni vodometi poizveli okolico. Ker stoji telovadnica ljudske šole na sredi poslopja, bi se dal park s položnimi dohodki simetrično urediti. Brezdvomno bi s tem parkom, urejenim po načrtu kakega strokovnjaka, Ljubljana mnogo pridobila na lepoti vsega mesta.

Bežigradska mladina in odrasli pa bi bili merodajnim oblastem za tako prizadevanje vedno hvaležni. — Starši bežigradske mladine.

Gospodarstvo

Cena polenovke. Na prošnjo Preveda je Vis. komisariat odobril prodajno ceno za suho polenovko na 11 lir za kg brez trošarine franko skladišče. Prodajna cena za trgovca na drobno je določena na 8,90 lir za kg neto, namočena 55% vlage, franko prodajalna vključno mestne trošarine.

Iz italijanske industrije. Velika industrija za umetne tekstilne snovi Snia Viscosa v Milanu, ki je lani povečala glavnicu od 700 na 1.050 milij. lir, deli za lanske dividendo 11%, dočim je znašala za 1940 9,6%. — Fiat, avtomobilska industrija v Turinu izkazuje za lanske leto pri glavnici 400 milij. lir čistega dobička 59 (1940 55) milij. lir, iz česar bo podjetje delilo 8,75% dividende za 1941, dočim je za 1940 znašala dividenda 10%.

Bankno društvo, Beograd. Dne 28. februarja letos je bila v Beogradu glavna skupščina Banknega društva. Iz čistega dobička za 1941 v znesku 5,5

Vzornik in vodnik znanstvenikov

Pustimo ob strani spor, ki ga imajo nekateri o tem, ali smemo govoriti o krščanski filozofiji ali ne. Mnogim je namreč ta izraz protisloven. Filozofija je znanost, znanost črpa svoje znanje iz izsledkov naravnega razuma, vera pa je razodeta. Vsaka izmed njiju hodi po svoji poti, zato ne moremo govoriti o krščanski filozofiji. Filozofija je samo ena, kakor je en sam razum, ki raziskuje stvari po njih zadnjih vzrokih. Kljub temu pa smo v nečem smislu vendarle upravičeni govoriti o krščanski filozofiji, o tistih filozofskih delih namreč, ki so jih ustvarili veliki krščanski možje.

Izmed teh krščanskih filozofov je največji Tomaž Akvinec.

Zivel je v trinajstem stoletju (1225—1274), torej v času, ki ga navadno imenujemo visoki srednji vek. Bila je to najbolj cvetoča doba srednjeveškega krščanstva, doba, ko so se začeli polagati duhovni temelji evropske kulture in znanosti, ki se je pozneje tako bujno razvijala in se nepretrgoma izpopolnjevala do današnjih dni. Iz te velike duhovne razgibanosti je zrastel Tomaž Akvinec in jo tako rekoč vso strnil v svoj silni um. Spisal je veliko število filozofskih in teoloških del, kjer je združil stare in preizkušene filozofske resnice ter na njihovi podlagi zgradil filozofski sistem, ki je mojstrsko delo svetovnega filozofskega prizadevanja. Njegova doba je priznala veličino in važnost Tomaževega dela. Postal je najbolj izraziti predstavnik krščanske filozofije ter najbolj odločen učitelj v teologiji.

Toda v stoletjih, ki so sledila, so se Tomaževe smernice v filozofiji vedno bolj opuščale, kakor je po drugi strani vedno bolj in bolj rastel boj proti njemu, ker so duhovi videli v njegovi filozofiji najbolj trden obrambni zid krščanske resnice. V krščanski Evropi se je začel širiti vedno huji boj proti avtoriteti Cerkve, in to na filozofskem polju. Postavljali so se sistemi, ki so človeško osebnost potiskali toliko v ospreje, da ni ostalo več mesta za objektivno avtoriteto. Polagoma so ti novi filozofski sistemi toliko prodri, da je bila avtoriteta Cerkve v Evropi omajana. Zdaj je vdrlo v miselno področje toliko zmot, da je postala filozofija zbirališče najbolj smešnih, neverjetnih in, žal, tudi pogubonosnih teorij. Razkroj filozofije se je stopnjeval vse do naše dobe in postal njena najbolj značilna lastnost.

Ob koncu devetnajstega stoletja pa je vstalo med katoličani gibanje za obnovo zdrave filozofije. Vstal je tudi veliki papež Leon XIII. in znova postavil Tomaža Akvincina za vzor in učitelja vsem znanstvenikom ter obenem njegova filozofska načela določil kot obvezne norme pri študiju krščanske filozofije in teologije.

Gibanje za obnovo krščanske filozofije seveda s tem ni bilo zaključeno. Veliko je že število krščanskih znanstvenikov, ki so sledili klicu Leona XIII. ter postavili svoje znanstveno delovanje in raziskavanje na podlago velikih Tomaževih načel, in to na najrazličnejših znanstvenih področjih. Znano je namreč, da raziskuje filozofija stvari po njih zadnjih vzrokih in je s tem nekaka kraljica, nekako središče vseh drugih znanosti. Veliko prizadevanje teh učenjakov gre zlasti za tem, da bi poenotili ves ogromni znanstveni napredok naših dni ter mu določili enotno usmerjenost, kakor je nekoč Tomaž tedanjo duhovno razgibanost strnil v eno samo, enotno filozofsko ozadje. Seveda se danes enemu samemu človeku ne bo posrečilo, kar se je posrečilo Tomažu, ker je znanstveno področje postalo preogromno; toda združeno prizadevanje krščanskih znanstvenikov bo končno lahko doseglo, da bosta tudi moderna kultura in moderna znanost dobili enoten filozofski smoter, ker jima drugače grozi razkroj in propast.

Pri tem delu služi Tomaž Akvinec s svojimi filozofskimi načeli ne le kot varno vodilo, marveč je s svojo osebnostjo, predvsem s svojo resnično ljubeznijo in znanstveno nepristranostjo svetel vzor vsem tistim, ki se udeležujejo na znanstvenem področju. Stopnja njegova osebnostna popolnosti je bila tako velika, da se Cerkev ni obotavljala proglasiti ga za svetnika.

(za 1940 4.13 milij. din) se prenese 3 (0.52) milij. din na pokojninski sklad, ostanek pa na račun. Delniška glavnicca znaša 100 milij. din, od česar se nahaja 51% v rokah dunajkega Creditanstalt-Bankvereina. V pravnem svetu so bile izvršene tudi nekatere izpremembe.

Iz hrvaškega gospodarstva. Pirelli, hrvaška d. d. v Zagrebu z glavnico 0.5 milij. kun izkazuje za lanske leto izgube 123.580 kun. — Zagrebška tvornica metel in krtač, ki se nahaja v likvidaciji, naznanja, da je sklenila preklicati likvidacijo in da je izvolila nov upravni svet.

Prerok ruskih nesreč: Grof Witte

Prav tako se mu je posrečilo, da je ruski rubelj postavil na zlato podlago, dasi so bili proti njemu vsi tisti, ki so hoteli obdržati nizki tečaj ruske valute. Spustil se je tudi v boj proti žganjarstvu in je državne dohodke zelo dvignil, ko je uvedel monopol nad »vodka«. Največ dela pa je Witte opravil na polju ruskega železniškega prometa, in sicer zlasti v dobi od 1892 do 1903. Pred njim je Rusija imela 31.000 km železniških prog, in to je bilo vsekakor mnogo premalo. Deset let nato je po njegovi zaslugi dolžina železniške mreže bila podvojena in je Rusija tedaj že imela 64.200 km prog. Največje njegovo delo pa je vsekakor zgradba železniške proge čez Sibirijo. Pri tem njegovem delu sta ga z vsemi silami podpirala car Aleksander III. in njegov naslednik car Nikolaj II., ki sta oba bila navdušena nad temi zamislimi. Vendar pa se je proti njemu ves čas dvigalo ogromno intrig; spletkarili so proti njemu na dvoru in Witte je moral odbiti mnogo naskokov iz vrst dvorjanikov, ki so se skrivali za prestolom.

Proga čez Sibirijo je bila uspeh zanimanja, ki ga je Rusija začela posvečati razmeram na Daljnem vzhodu po mirovni pogodbi v Simonseki (1895). Ta proga pa je bila tudi začetek nesrečnega ruskega imperializma, ki je dobil tako hud udarec leta 1904. po nesrečni vojni z Japonsko. Seveda je bil Witte za to, da se naj Rusija razmahne proti Daljnem vzhodu, vendar pa je bil pri tem predvsem prišča gospodarskega in trgovskega razmah, to se pravi, da je bil prišča mirnega prodiranja. Po-udarjal je, da mora biti glavno načelo ruskega razmah na Daljnem vzhodu načelo o nedotakljivosti kitajskega cesarstva in zato je bil v letu 1895, najodločnejši zagovornik tiste politike, ki naj prisili Japonsko, da bi se odpovedala Liao-Tungu. Ker je zunanji minister Lobanov-Rostovski bil zelo spreten, se je proti Japonski ustvarila trenutna zveza med Francijo, Rusijo in Nemčijo in Japonska se je morala ukloniti ter izprazniti Port Artur. Ta uspeh je silno dvignil ruski ugled na Kitajskem in Witte se je v Petrogradu začel s posebnim kitajskim odposlancem pogajati

za rusko posojilo Kitajski, pri tem pa je zahteval za Rusijo koncesijo, da zgradi del čezsibirske proge skozi Mandžurijo. Na ta način je Witte dosegel, da je Irkutsk po najbližji poti povezan z Vladivostokom. S to koncesijo pa je Witte dobil dvojce: skrajšal je progo med Irkutskom in Vladivostokom za 900 km, ko se je izognil, da bi moral graditi progo ob ovinku, ki ga Mandžurija dela na rusko ozemlje in je tudi pospešil zveze med Kitajsko in Rusijo, pri tem pa se dosegel, da na tistem mandžurskem ozemlju, koder je stekla proga, policija ne bi bila kitajska, ampak bi policijske posle opravljala tista železniška družba, ki bi zgradila progo skozi Mandžurijo. S kitajskim odposlancem v Petrogradu je Witte sklenil tajno pogodbo, s katero se je obvezal, da bo Kitajsko na Daljnem vzhodu podpiral proti Japonski, na drugi strani pa je Rusija vdrla globoko na kitajsko ozemlje in je ves severni del Kitajske prišel pod rusko nadzorstvo in vpliv. Brez dvoma bi ta politika, če bi se potrpežljivo razvijala po metodah, izredno mnogo koristila Rusiji. Toda nad Nikolajem II. je dobil velik vpliv nemški cesar Viljem II., ki je vedno bolj priganjal Rusijo, da se naj razmahne ob Tihem morju, da se ne bi zanimala za evropske zadeve. V ruski politiki je tudi dobila veliko besedo skupina zagrizencev (zunanj minister Muravjev, vojni minister Vanovski in general Kropatkin), prav tako pa tudi skupina pustolovcev z dvora (Bezobrazov, Aleksejev in Plehve), ki so priganjali Rusijo, da naj leta 1898. zasede Port Artur; ta nasilna politika proti Kitajski pa se je še nadaljevala med vojno proti kitajskim bokserjem (1900). Tedaj je bilo vsem na svetu jasno, da hoče Rusija zasedati Mandžurijo in Korejo. To politiko pa je Witte obsojal, ker ni videl samo jasno, da si je Rusija na ta način odbila Kitajce, ampak se je na ta način hitro bližala vojnemu epopaju z Japonsko. Witte se je zama trudil, da bi izločil vpliv zagrizencev in vojaških krogov. Ti ljudje so bili močnejši od njega in Witteja je Nikolaj II. začel prav tako sovražiti, kakor ga je njegov oče Aleksander III. cenil. Nikolaj II. je Witteja 20. avgusta 1903 odstavil kot zunanjskega ministra in ga imenoval za predsednika ministrskega odbora. Wittejevi nasprotniki so bili silno zadovoljni, ker so videli, da bodo lahko nadaljevali svojo politiko, ki je vodila v vojno. Svoj uspeh so

kmalu dosegli, ker je šest mesecev nato izbruhnila vojna med Rusijo in Japonsko. Ta vojna je prinesla na morju in na suhem Rusiji mnogo porazov in ruska mornarica ter ruska vojska sta dobili hude udarce.

Po porazu pri Čušimi (27. maja 1905) so tudi najbolj zagrizeni pristaši vojne v Petrogradu razumeli, da je treba z Japonsko skleniti mir. In Witteja je doletela tista čast, da je zaključil vojno, proti kateri je bil vedno. Kljub porazu pa car ni bil pripravljen odstopiti niti pidi ruskega ozemlja in ni nameraval plačati niti enega rublja vojne odškodnine. Wittejeva naloga je bila težavna, vendar pa je s svojo izredno spretnostjo na diplomatskem polju dosegel iste uspehe, kakor drugod. Ruski in japonski zastopniki so se sešli v Portsmouthu v Združenih državah. Witteju se je posrečilo, da si je takoj pridobil naklonjenost Amerikancev, ko je zelo potrpežljivo sprejemal vabila zastopnikov tiska in jim podajal mnogo izjav; obnašal se je zelo priprosto in prav po »demokratsko«. Tako se mu je posrečilo popolnoma pridobiti ameriško javno mnenje, ki je bilo do tedaj naklonjeno Japonski. V pogajanjih s Komuro, voditeljem japonskega odposlanstva, se je Witte izkazal korektnega, toda nepopustljivega. Predsednika Teodorja Roosevelta, ki je bil posrednik, je presenetil tolik odpor in se je moral obračati naravnost na carja. Witteju se je posrečilo uveljaviti naziranje, da je bila Rusija samo trenutno premagana in če bi se vojna obnovila in nadaljevala, tedaj bi Rusija prav gotovo zmagala. Zavedal se je, kakšno prevaro zagovarja in je bil dejansko zelo nemiren. Toda bil je tako odločen, da je hotel celo prekiniti pogajanja. Ob koncu pa se mu je posrečilo, da je Rusija odstopila samo južno polovico otoka Sahalina, ta pa je bila v japonski posesti že od leta 1875., odstopiti pa je moral Port Artur, ki ga je Rusija zasedla sedem let prej, vendar pa ni pristal niti na en rubelj vojne odškodnine. Rusija je izgubila vojno, vendar pa je zmaga z mirovno pogodbo, in to zaradi trme in spretnosti grofa Witteja. Za nagrado mu je dne 5. septembra 1905 car Nikolaj II. ob podpisu mirovne pogodbe podelil naslov grofa.

(Dalje.)

Drobne novice

Koledar

Nedelja, 8. marca: Janez od Boga; spoznavalec; Beata, mučenica; Filomen, mučenec.
Ponedeljek, 9. marca: Frančiška Rimska, vdova; Gregor iz Nise, škof; Kandid, mučenec; Poncij.
Lunina sprememba: zadnji krajec: 9. marca ob 11 zvečer. Herschel napoveduje lepo in sončno vreme.
Torek, 10. marca: 40 mučencev; Makarij, škof; Atala, opat; Kodrat, mučenec; Anekt, mučenec.

Osebnosti

Na pravni fakulteti ljubljanske univerze so diplomirali gospodje Franc Klemenčič iz Dola, Jože Planinšič iz Remšnika in Ivan Senica iz Sevnice. Iskreno čestitamo!

SPOROČAMO

da so prisneli kalkulacijski stroji za vse štiri računске operacije, na ročni in električni pogon. Na zalogi: Hamann - Automat, Odnher, Walther, Mira, itd. Pohitite, dokler traja zaloga!

„EVEREST“ Prešernova 44

— Papežev odposlanec obiskal srbske vojne ujetnike. »Osservatore Romano« objavlja: Msgr. Borgonconi Duca, apostolski nuncij pri italijanski vladi, je s privoljenjem italijanskih oblasti obiskal ujetniško taborišče št. 75, kjer prebivajo v veliki večini srbski vojni ujetniki, po številu okrog 500. Predstavniki sv. očetja je prinesel ujetnikom papežev pozdrav. Apostolskega nuncija je pri prihodu sprejel poveljnik ujetniškega taborišča. Poleg je bil tudi msgr. Teutonico, krajevna duhovščina in skupina očetov iz misijonskega zavoda v Milanu. Ujetniki so se velikim veseljem sprejeli visokega gosta in se zahvaljevali za pozornost, ki jo sv. oče izkazuje vojnim ujetnikom. Apostolski nuncij je ujetnike nagovoril in jim izrekel tolažilne in bodrilne besede ter povedal, da se papež redno zanima zanje in jim je poslal tudi večje število daril. Vsem je razdelil tudi posebne slike, ki jih je daroval papež in nosijo njegov osebni podpis. V imenu ujetnikov se je za papeževo pozornost zahvalil poveljnik taborišča, ki je dejal, da so ujetniki ganjeni spričo očetovske pozornosti poglavarja katoliške cerkve in prosili nuncija, naj se v tem smislu sv. očetu zahvali v imenu vseh ujetnikov. — Učite se strojepisja. — Novi strojepisni tečaj (dnevni in večerni) prične 9. marca. Pouk po desetprstnem sistemu. Največja moderna strojepisnica. Informacije, prospekte daje: Trgovsko učilišče »Christoforo učni zavod«, Ljubljana, Domobranska 15.

— Rdeča salata pesa. Kakor z ostalimi semenami, sem se letos hotel prebrsketi tudi s semenom rdeče pese. Bil sem v vseh ljubljanskih semenskih trgovinah, pa nikjer ga nisem mogel dobiti več kot eno vrečko. Žetev tega semena je namreč letos popolnoma odpovedala in ga tudi v inozemstvu ni mogoče dobiti. Ker je salata pesa v gospodarstvu zelo velike važnosti, sem se spomnil, da jo prav lahko nadomestimo

s pastrnjakom. Pastrnjak je pri nas še prav malo znan in zato smatram za koristno, da objavim v časopisu, da sem lani v svojem vrtu posejal vrečko tega semena in sem pridelal okoli 50 kg tega korena. Jeseni sem ga zakopal na vrtu v zasipnico, lahko se pa shrani tudi v kleti. Uporabljal sem ga celo zimo tako kot pesa. Jedli smo ga največ v salati in je zlasti dober s krompirjem pripravljen z oljem in kisom ter moramo zaradi dobrega okusa dati pastrnjaku celo prednost pred pesa. Pastrnjak po obliki in po okusu najbolj sliči peteršilju, koren pa je velik in debel ter podoben domačemu rumenemu korenju. Listje uporabljamo kot začimbo k juhi, koren je pa skuban prav dobra jed. Sejemo kolikor mogoče zgodaj spomladi ter jako na gosto. Poleti ga moramo večkrat opleti in okopavati. Setev v vrste se najbolj obnese. Ljubi rahlo, globoko zemljo v nizini, a ne sveže pognojeno. — Mate Marešič.

— Stenografski tečaj — novi — se prične v ponedeljek 9. marca. Vpiše se lahko vsakdo. Posebni oddelek za dijake inje. Informacije daje: Trgovsko učilišče »Christoforo zavod«, Ljubljana, Domobranska 15.

— Poltini semester na nemških vseučiliščih, tehnikah in drugih visokih šolah se bo pričel 9. aprila. Kljub vojni se bo pouk vršil povsod v polnem obsegu.

NUDIMO

bogato izbiro zopet došle pošiljke novih gramofonskih plošč. — Pohitite, dokler traja zaloga! — Rabljene gramofonske plošče vzamemo v račun.

„EVEREST“ Prešernova 44

— Italijansko-nemški umetnostni teden v Hamburgu bo trajal letos od 16. do 22. marca. Uporizorili bodo med drugim »Tosco« s pevci rimske Kraljeve opere, dalje Malipiero delo »Julij Cezar« in Wolf-Ferrarijeve »Tri grobiane«. V hamburškem državnem gledališču bodo uprizorili Pirandellovo igro »Henrik IV.« v Thaliji pa prvič v Nemčiji igro Rina Alessija »Teresa Casatic«. V domu umetnosti bo obsežna razstava reprodukcij nemških umetnikov in kiparjev v Italiji.

— 93 nemških ljudskih šol na Slovaškem. V letu 1941 so Nemci na Slovaškem dobili 93 ljudskih in 6 srednjih šol. Tudi število vajenskih se je v preteklem letu zvišalo na 10 z 52 razredi. V sezoni 1940-41 je bilo v nemškem gledališču v Bratislavi 50 nemških predstav, ki jih je obiskalo 35.000 ljudi. Tudi nemška knjiga se na Slovaškem zelo širi. Razdelili so brezplačno 6000 raznih knjig med občinske knjižnice.

— Na Grškem bodo preiskali premoženjsko stanje. Grški finančni minister namerava obdvisiti dobičke, ki so jih imeli grški kmetje v zadnjih letih. Dognano je, da je velik del grškega prebivalstva zaradi visokega zvišanja cen kmetijskim pridelkom prišel do velikega imetja. Nekateri denar hranijo, drugi so ga pa vložili v inozemstvo in mogoče dobiti. Ker je salata pesa v gospodarstvu zelo velike važnosti, sem se spomnil, da jo prav lahko nadomestimo

Ljubljana

Kinopredstave Dopolavora

Kino Dopolavora priredi v nedeljo ob treh v dvorani pokrajinskega Dopolavora na Taboru filmsko predstavo »Magdalena ima elabo v vednjuc«. Predstava bo v okviru brezplačnih prireditvev Dopolavora za ljubljansko občinstvo. Za nedeljsko predstavo ima vsakdo prost vstop. Brezplačne vstopnice dobe uslužbenci pri vodstvih svojih podjetij, lahko jih pa dobe tudi v pisarni pokrajinskega Dopolavora na Taboru.

1 Zdravstvena autokolona je v času od 18. do 21. februarja preiskala 207 učencev V. deske in 183 rčen III. dekleške ljudske šole v Spodnji Šiški. Zdravstveno kolono je vodil dr. Duce. Zdravstveno stanje šolskih otrok je zadovoljivo; opaža se pa, da ima precej vpliva na nekatere otroke slabo in vlažno stanovanje. Opazilo se je, da oblasti budno pazijo na zdravje šolske mladine.

1 Misijonsko prijateljstvo iskreno vabimo k ponovitvi prelepe drame »Puščava bo cvetela«, ki bo v nedeljo, 15. marca ob petih popoldne v frančiškanski dvorani. Igra vas bo navdušila za svetle vzore misijonske ideje, za delo naših misijonarjev in vseh misijonarjev sveta, ki se dan za dnem žrtvujejo v visoki in nesebični ljubezni za Kristusa in za reševanje neumrjočih duš. Kakšna je njena cena, vam bo pokazala ta misijonska drama, ki je do zdaj pri vseh predstavah imela tolik uspeh. — Vstopnice kupujte v predprodaji pri Šiligoju. — Družba za širjenje vere.

1 Ravnateljstvo I. moške realne gimnazije v Ljubljani sporoča, da bodo dobili učenci in učitelji svoje osebne izkaznice, ki so zanje zaprosili v šoli, v ponedeljek, 9. t. m. popoldne, in sicer učenci 2. do 5. razreda ob 14, učenci 6. do 8. razreda pa ob 15 v poslopju I. ženske realne gimnazije na Poljanah. Vsakdo mora priti po izkaznico sam osebno.

1 II. vnanja Marijina kongregacija pri uršulinkah v Ljubljani ima danes ob 3 shod. Pridite vsi! Voditelj.

1 Igra »Pogumni krojaček« je preložena na 22. marec ob 3 popoldne. Denar za kupljene vstopnice lahko dvignete danes od 10—12 pri blagajni frančiškanske dvorane. — Nevrnjene vstopnice ostanjejo v veljavi.

1 Zahvala. Vsem, ki so z nama pomagali lajšati zadnje dneve naši trpeči edinki Zdenki, izrekava tem potom najprijetnejšo zahvalo. Prav tako se tudi iskreno zahvaljujemo vsem, ki so jo spremlili na njeni zadnji poti pri Sv. Križu in onim, ki so v njeni nenadomestljivi zgubi z nama sočustvovali in položili na njene zemeljske ostanke vence in cvetje. Nadalje se zahvaljujemo osebi pošte Ljubljana 2 za izraženo odkrito in globoko sožalje. Izkaznega sočustvovanja ne bova pozabila. Anton in Marija Kramar.

1 Nedelja v Drami: Ob 14 bodo igrali po zelo mižanih cenah od 10 lir navzdol P. Golievo mladinsko igro »Princeska in pastirček«. Pestro dejanje in v njem nastopajoče osebe: zabavni veterani, gajgajvi kuharček, botra Suma, etroga guvernantka, poizjivni Pepček, smešni zakonski dvojici Šiba in Trebušek ter gozdne živali, ustvarjajo vrsto pad-

Gledališče

Drama. Nedelja, 8. ob 14: »Princeska in pastirček«. Mladinska predstava. Zelo znižane cene od 10 lir navzdol. Ob 17.30 »Zaljubljena žena«. Izven. Znižane cene od 12 lir navzdol. Ponedeljek, 9. Zaprt. Torek, 10. ob 17.30: »Rokovnjača«. Red Torek. Sreda, 11. ob 17.30: »Voda«. Red A.

Opera. Nedelja, 8. ob 15: »Madame Butterfly«. Izven. Ponedeljek, 9. Zaprt. Torek, 10. ob 17: »Sveti Anton, vseh zaljubljenih patron«. Red B. Sreda, 11. ob 17: »Don Pasquale«. Red Sreda.

Poizvedovanja

Malo beneško denarnico s srednjo vsoto denarja dobi nazaj v trgovini Šumi, Gradisce, dotična oseba, ki jo je začetkom preteklega tedna tam pozabila.

Osebo, ki je kjerkoli prejela namesto 5 oz. 10 centesimov 5. oz. 6. t. m. zlatnik, se naproša, da ga odda proti nagradi v upravi »Slovenec«.

Služba trafik v nedeljo

V nedeljo, dne 8. marca bodo odprte naslednje trafike:

Od 7 do 20: Pohar, kiosk blizu kol. Piš, Zg. Šiška 115; Gregorinčič, Stozice, kiosk Tyrševa c.; Kovič, Zaloška 41; Mugerle, Poljanška, križ. Potočnikov; Kastelic, Ilirska 23; Senk, Resljeva 24; Kušar, Sv. Petra 50; Kordiš, Gajeva 5; Prašnikar, Tyrševa 20; Dornik, Igriška 3; Čufar, Jurčičev trg 3; Pate, Krekov trg, kiosk; Velkavrh, Sv. Jakoba trg 9; Merjasec, Tržaška 64; Krča, Cesta v Rož. dol., kiosk.

Od 7 do 13: Kmetič, Celovška c. 54; Kregar, Dravlje 81; Zlatič, Tyrševa c., kiosk; Strojne tovarne; Koiar, Predovičeva 12; Šušteršič, Tovarniška 17; Zajc, Poljanška 11; Pokoren, Šmartinska 5; Podjed, Sv. Petra nasip 23; Juvan, Kolodvorska 35; Šuštaršič, Sv. Petra c. 7; Pugal, Miklošičeva 34; Melihar, Aleksandrova, kiosk Tivoli; Sever, Selenburgova 11; Novak, Gosposka 11; Oblak, Sv. Florijana 38; Jerina, Gerbičeva 81; Mrvar, Tržaška c., kiosk pri uri.

VPRAŠUJEMO

kje se dobi izvrstno nalivno pero »STILOR-EXTRA« že za 15 Lir? Veliko izbero prvovrstnih nalivnih peres po najnižjih cenah in tudi »STILOR-EXTRA« dobite pri trvdki

„EVEREST“ Prešernova 44

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa 43; mr. Trnkoczy, ded., Mestni trg 4 in mr. Ustar, Selenburgova ul. 7

Radio Ljubljana

Nedelja, 8. marca: 8 Radijsko poročilo v slov. — 8.15 Radijsko poročilo — 8.30 Koncert organista Maria Campia — 11 Peta masa iz bazilike sv. Pavla v Rimu — 12 Razlaga sv. evangelija v italij. (p. Zappateroni) — 12.15 Razlaga sv. evangelija v slov. (p. Sekovanič) — 12.30 Koncert violinista K. Saneica — 13 Napoved časa — 13.05 Vojno poročilo v slov. — 13.20 »Poje z namizij, orkester pod vodstvom mojstra Angelinija — 14 Poročilo 14.15 Ljubljanski radijski orkester pod vodstvom Siljanca. Lahka glasba — 14.45 Radijsko poročilo v slov. — 17.15 S. Gorjup: Obdelava in pregleditev vrtov. Kmetijsko predavanje v slov. — 17.35 Harnomikarski kvintet — 19.30 Radijsko poročilo v slov. — 19.45 Kmečki trio — 20 Napoved časa in radijsko poročilo — 20.30 Komentar dnevnih dogodkov — 20.40 Orkester pod vodstvom Galina. Fantazije po narodnih pesmih — 21 Predavanje v slov. — 21.10 Orkester pod vodstvom Manna — 21.50 Predavanje v slov. — 22.10 Koncert klavirista M. L. Farnija — 22.45 Poročila. Ponedeljek, 9. marca: 7.30 Poročila v slov. — 7.45 Slovenska glasba. V odmoru napoved časa — 8.15 Poročila — 12.15 Trio Prek — 12.40 Duet harmonik Majzel — 13 Napoved časa in poročila — 13.15 Vojno poročilo — 13.20 Orkester pod vodstvom Angelinija — 14 Poročila — 14.15 Lahka glasba — 14.25 Ljubljanski radijski orkester — 14.45 Poročila v slov. — 17.15 Koncert violinista Alb. Dremelja, pri klavirju M. Lipovšek — 19.30 Pusk klavirista — 19.30 Poročila v slov. — 19.45 Slovenska glasba — 20 Napoved časa in poročila — 20.20 Komentar dnevnih dogodkov — 20.30 Simfonični vokalni koncert pod vodstvom Uga Tassinija — 21.45 Pesmi o četvrti — 22.15 Pisana glasba — 22.45 Poročila.

Iz Novega mesta

Postne govore v kapiteljski cerkvi bo letos imel definitor p. Glavnik, magister novincev, ki sedaj biva v novomeškem frančiškanskem samostanu in ki je svojčas bil tudi v Ameriki, kjer je vodil tamkajšnje misijone med Slovenci.

Delo Vincencijeve konference. Novomeška Vincencijeva konferenca je tudi v novih razmerah nadaljevala s svojim edelkoljubnim delom in skušala po svojih močeh lajšati gorje pomoči potrebnih novomeških faranov. Konferenca je v preteklem letu imela 31 tedenskih sej ter podpirala 16 družin in 11 samskih ubožcev. Poleg tega je plačevala prispevek za oskrbino v zavodu za enega učenca. V prvem polletju lanskega leta je Vincencijeva konferenca imela 13.851.50 din dohodkov, izdatkov pa 5.191.15 din; v drugem polletju je imela 1789.30 lir dohodkov in 2.625 lir izdatkov. Med dohodki je vsota tudi zapuščina blagoga dobrotnika g. A. Pauserja v višini 10.000 dinarjev. Vincencijeva konferenca se tem potom zahvaljuje vsem dobrotnikom s prošnjo, da se nje in novomeških revežev še spomnijo.

Naročnikom »Slovenčeve knjižnice«. Nekateri naročniki »Slovenčeve knjižnice« v Novem mestu in okolici se niso poravnali vseh zneskov za doslej izišle knjižnice. Vse te vljudno prosimo, da svoje

Obisk št. 2-3

Te dni je izšla 2-3. številka našega edinega ilustriranega družinskega mesečnika Obisk. Kakor vsaka številka prinaša tudi ta več zanimivih novosti v obliki in vsebini.

Priloga v bakrotisku prinaša na naslovni strani zanimiv prizor iz »Korantskega spreveda«, starega slovenskega pustnega ljudskega običaja iz Kokotičev. Ta slika in pa zanimivi sestavek prof. Nika Kureta »Skrivnost naših pustnih krink« dajeta podudarek letnemu času primernemu poglavju iz bogastva naših ljudskih običajev ter izročil. Sestavek prinaša veliko, po večini še ne objavljenih slik o tem predmetu. Slike je dal na razpolago inštitut za glasbeno folkloro, ki ga vodi pionir raziskavanj na tem področju g. Fr. Marolt.

V bakrotisku prinaša revija še celo stran posnetkov mojstrov in arh. Plečnika, reprodukcijo slike »V zacetju«, delo malo poznane slovenske slikarskega mojstra Guidona Birole. O njem in njegovem ustvarjanju je za to številko napisal zanimiv prikaz umetnostni kritik dr. Stane Mikulj pod naslovom »Doživetje pri slovenskem slikarju Birole«.

Uvodno novelo v tej številki »Zgodba o otrocih« je napisal V. Zorman in v njej dramatično obravnava pereče vprašanje iz sodobnega rodbinskega življenja. Dobre lesoreze za novele je prispeval mladi slikar Mirko Lebez, poznan po lesorezih v Slovenčevem koledarju. Nadaljuje in zaključuje se v tej številki vrsta prezanjivih slik o življenju v starem Egiptu, ki je že v prvi številki revije zbudila pri vseh bralcih toliko zanimanja. V nazornih, zgodovinsko do najmanjše podrobnosti točnih podobah ter s kratkim, zglednim besedilom obnavlja človeku eno najčudovitejših omik iz zgodovine človeštva.

Zelo zanimiv je prikaz »Nueva Eslovenia ob zemeljskem ravniku«, v katerem M. Javornik po neobjavljenih pisnih slovenskega izseljenca Cerkvenika in ob obilici neznanih slik razgrinja zgodovino prve slovenske organizirane naselbine v južnoameriški državi Ekvador. Članek, ki razodeva neomajno voljo preprostega slovenskega izseljenkega organizatorja, se bo zaključil v prihodnji številki.

Pisatelj Jan Plestenjak je napisal ganljivo socialno novelo »Izgubljeni dom«. »Pes, vodnik človeku« prinaša presenetljiva razodetja o tem, kako je mogoče vzgojiti to domačo žival za najbistroumnejšo in najpoštenjše, skoraj neverjetno službo človeku, zlasti slepec, ponosrečnem, raziskovalcem itd. Kakor po navadi prinaša list zanimivo in praktično modo, domače nasvete, šah, uganke itd.

Revija je svoj obseg prilagodila novim dolžilom glede štednje s papirjem in bo do konca letošnjega leta izšla devetkrat v obsegu prijetne številke, ki je v to število zvezkov vsčeta. Uredništvo si bo prizadevalo, da bo kljub temu dajalo naročnikom čim več in čim boljše vsebine in sliki in besedi ter ta naš najboljši družinski mesečnik obrnilo na dosegljivi višini.

Obisk velja za vse leto samo 40 lir in se naroča pri upravi v Ljubljani, Kopitarjeva 2 (Ničman).

Pred enim tednom je ozebel. V bolnišnico usmiljenih bratov se je zatekel 21letni ogljar Alojzij Novšik iz Grč vrha v občini Mirni peč. Pred kakim tednom je pri delu v gozdu tako močno ozebel, da je bila potrebna zdravniška pomoč. Obveznosti poravnajo v novomeški »Slovenčevi« podružnici, ki posluje vsak delavnik v prostorih knjižarne Krajec.

»Tonca iz lonca« je naslov knjižici, ki je izšla kot 12 zvezek Slovenčeve knjižnice. Knjižica je za ceno 12 lir naprodaj v novomeški Slovenčevi podružnici.

Požar upepelil kmečko domačijo. Požar je izbruhnil na stanovanjski hiši in gospodarskem poslopju Jožeta Cesarja na Vel. Kalu v občini Mirna peč. Oblasti so o požarni nesreči takoj obvestile poklicno gasilsko četo v Novem mestu, ki je pod vodstvom svojega poveljnika Pina Grazianija takoj prihitela na kraj nesreče. Požar je povzročil 50.000 lir škode. Nastal je zaradi kratkega stika. Pri reševanju so pomagali tudi gasilci iz Mirne peči in Hmeljičja.

Z Gorenjskega

Novi vodja krajevne skupine v Kranju. Dne 3. marca je bilo v Ljudskem domu v Kranju v navzočnosti okrogne vodje prvo člansko zborovanje krajevne skupine Kranj. nar.-soc. delavske stranke. Okrogni vodja Kuss se je zahvalil dose-danemu vodji krajevne skupine Lescherju za njegovo delovanje in nato vpeljal v poslovanje novega vodjo krajevne skupine Kocha, ki se je doslej udeleževal v Celovcu

S Spodnjega Štajerskega

Simfonični koncert bodo imeli v nedeljo, dne 15. marca v Trbovljah, ki ga bo priredil šolski orkester okrogne glasbene šole v Trbovljah.

Umrli sta v Mariboru 51-letna hišna posestnica Zofija Korzini in 33-letna žena žel. uslužbenca Antonija Krajnc.

Nesreče. V neki tovarni na Teznu pri Mariboru zaposlena 33-letna delavka Marija Gobec je po nesreči vtaknila desno roko v stroj, ki ji je zmečkal tri prste. — V Gogentineh pri Gornji Radgoni je 31-letnega posestnika in trgovca z živino Jerneja Anžla konj s tako silo udaril s kopitom po glavi, da je nezavestno obležal. — Rudarja Tomaža Saviška je v rudniku Pečovnik zasula večja plast premoga. Drugi rudarji so ga k sreči še pravočasno izkopal. Poškodovan je po vsem životu.

Cenik za zelenjavo in sadje št. 11

veljaven od 9. marca 1942-XX

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino določa na podlagi svoje naredbe št. 17 z dne 9. maja 1941-XIX naslednje cene v prodaji pri proizvajalcu ter pri trgovcu na debelo in drobno. Cene, ki so maksimalne, določajo v kategorični obliki mejo za katero se morajo cene dejansko gibati pri kmetu oziroma pri trgovcih. Iz tega sledi, da je pač mogoče prodajati nižje, nikakor pa ne višje kakor po odredeni ceni. (Prve številke pomenijo cene na debelo, druge pa cene na drobno):

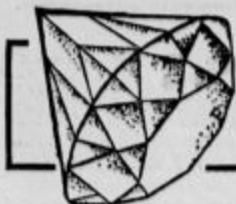
Cesen 8.50, 9.50; rdeči korenček 3.65, 4.35; karfiola 3.85, 4.45; čebula 3.15, 3.75; solata (endivija, zobčasta in navadna) 3.75, 5.—; radič rdeči 1. vrste, gorški 1.70, 8.—; radič rdeč 2. vrste vipavski 6.20, 7.—; zelena (glavice) 3.65, 4.05; špinacea 4.90, 5.30; pomaranče I. skupine, 1. vrste (2.vrste) 6.05 (5.30), 7.05 (6.15); pomaranče II. skupine 1. vrste (2. vrste) 5.20 (4.70), 6.10 (5.50); pomaranče III. skupine 1. vrsta (2. vrsta) 4.80 (4.45); 5.70 (5.15); fige suhe v celofanu 9.90, 10.95; fige v košarčah 9.10, 10.50; limone I. vrste (15 cm obsega) stot 327.—, komad 0.40; limone II. vrste (pod 15 cm) stot 277.—, komad 0.35; jabolka I. vrste 6.50, 7.40; jabolka II. vrste 5.85, 6.65; mandarine I. vrste 4.85, 5.65; mandarine II. vrste 4.45, 5.10; orehi Sorrento 12.—

14.15; orehi Sorrento 8.40, 12.10; krompir domač pri kmetu 1.—, krompir za seme »Bintje« 1.50; krompir za seme ostalih vrst 1.30.

Opombe: 1. Jabolka I. vrste so: Parmene, renetke, champagne, Grafensteiner, Morgenduft, Jonatan, Wagner, Star, Imperatore, Abbonanza, Sergente, Annurche. 2. Pri označbi cen je pristaviti tudi vrsto blaga po kakovosti. Trgovci na debelo morajo izročiti kupcem račun z označbo blaga, vrste in enotne cene ter morajo tudi kupci na zahtevo izdati tak račun. 3. Ta cenik mora biti izvešen v prodajnih prostorih na dobro vidnem mestu in velja — izvzemi domači krompir — le za uvoženo blago. Razume se brez tare. 4. Za domačo zelenjavo in sadje v Ljubljani in v trgovini na drobno pa veljajo najvišje cene tedenskega mestnega tržnega cenika. 5. Okrajna načelstva lahko določijo še nižje cene od zgoraj navedenih, vsako zvišanje pa mora biti predhodno odobreno od Visokega komisariata. 6. Kršitelji tega cenika se kaznujejo po uredbi št. 8, Sl. l. št. 8 od 28. januarja 1942-XX in ostalih zakonitih predpisih.

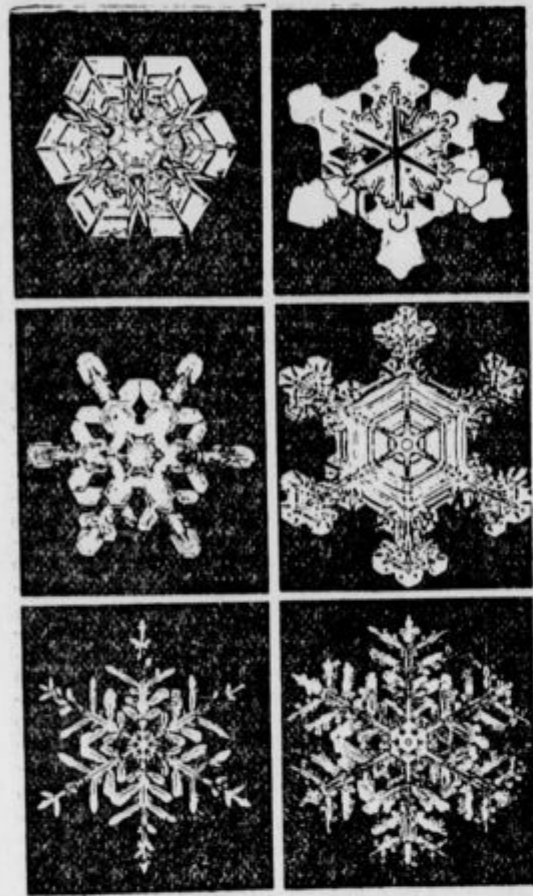
Ljubljana, dne 5. marca 1942-XX.

Visoki Komisar:
Emilio Grazioli.

ČUDOVITE OBLIKE ZMRZNJENE VODE

Ko smo se navadili na sneg, ki ga nam pri- naša zima, se nam ta ne zdi več zanimiv, pa naj- pada sedaj v debelih, vlažnih kosmih ali pa v- drobni in lesketajočih se kristalih. In vendar si- je narava prav pri zmrznjeni vodi — snegu in le- du — privoščila tako razkošno izbiro najbolj ču- dovitih oblik, da nam je lahko žal, če si njenih- pestrih izdelkov, ki jih deli s tako razspnostjo, po- bližje ne ogledamo.

Najbolj običajne oblike snežnih kristalov. Zgoraj- ploščica in ploščata zvezda. Spodaj izraziti zvez- dci. V sredi kombinacije zvezde s ploščicami.

V mrazu zmrzuje voda, tvori se led. Vse pol- no najbolj različnih oblik zmrznjene vode — ledu — poznamo. Na rekah in jezerih se pozimi stvo- ri ledena skorja. Na orošenih mrazih šipah oken se- strdijo drobne rosne kapljice v prekrasne ledene- rože. Od kapu rastejo ledene sveče, ki nas spo- minjajo na kapniske pravljice. V drobnih delcih- poznamo led kot slano, ivje in sneg. Poleti se nam- tudi včasih predstavi zmrznjena voda kot sodra- ali toča. Pri snegu, ivju in slani lahko opazimo, kako se drobne kapljice vode pri zmrzavanju ved- no drže gotovega načela. Zmrzujejo namreč vedno- v šestokotnih ploščicah, zvezdicah in iglah. Babje- pšeno, ki tudi včasih naletava, sestavljajo okrogle- grudice, v katere so zbite in stlačene te posa- mezne kristalne oblike. Sodra in toča so ledena- zrna, v katerih so skoraj vedno naštetih prav drob- ni mehurčki zraka. Prav zato so ta zrna belkasta- in le prosojna. Včasih pada tudi ledeni dež. To- se zgodi, kadar je v višjih legah bolj toplo kot- pri tleh. V tem primeru deževne kapljice med pad- cem zmrznejo in prilete na zemljo kot drobna- prozorna zrna. Poldedica nastaja, kadar dežuje na- zelo močno ohlajena tla ali drevje. Kamor koli te- daj pade deževna kaplja, takoj zmrzne. Zato se tvo- ri zlasti po večjih ledena obloga, ki postane včasih- tako težka, da se zaradi nje lomijo veje in dre- vesa.

Najbolj pestre med vsemi ledenimi tvorbami- so seveda snežinke, čeprav jim tega, ko lete mimo- oken, ni videti. Snežinke so v splošnem sestav- ljene iz snežnih kristalov, ki so se na poti proti- zemlji združili med seboj. Čim bolj južen je sneg, tem večji so snežni kosmi. Največji snežni kosmi, ki so jih opazili, so merili 12 cm v premeru. V- kosmičih južnega snega so posamezni snežni kri- stali zbiti skupaj, zato ni mogoče opazovati kri- stale same. Vse drugače pa je, kadar nam nebo- nasipa pršič. Tedaj padajo drobne zvezdice in

ploščice. Če samo pogledamo na suknjo, medtem- ko gremo po cesti, že zapazimo najrazličnejše vzor- ce snežnih kristalov. Največ snežnih kristalov ima- obliko ploščice in šestokrake zvezdice. Te so- bolj redke kakor kombinacija teh dveh tvorb, namreč zvezdic s ploščicami. Mnogo bolj redki so- med snežinkami stebričasti kristali, najbolj redke- pa so tvorbe, kjer se tvorijo ploščice ob ste- bričkih.

Velikost posameznih snežnih kristalov zavisi- deloma od njihove oblike, deloma pa tudi od tem- perature zraka. Kristali, ki imajo obliko šestero- krake zvezde, so navadno veliki dva do tri mili- metre in težki povprečno štiristotinko grama. Do- slej največji zvezdasti kristal, ki so ga opazili, je- meril 12 mm. Zvezdice, ki imajo na koncu krakov- še šestokotne ploščice, so navadno manjše; me- rijo povprečno le poldrugi milimeter. Še manjše so- ploščice, katerih povprečna velikost dosega 1 mm- in tretjino. Vedno velja, da so snežni kristali tem- manjši, čim bolj je mraz. To je razumljivo, saj se- z naraščajočim mrazom zmanjšuje množina vodnih- hlapov v ozračju. V tem primeru postaja število- zvezdic vedno manjše, narašča pa število ploščic. V- polarnih krajih, kjer so pozimi silno nizke tem- perature, postanejo snežni kristali tako majhni, da- kar plavajo v zraku in jih je videti le zaradi le- sketa, s katerim se na njih odbijajo sončni žarki. Zato imenujejo tak sneg diamantni sneg.

Snežni kristali se tvorijo v zraku neposredno- iz hlapov. Ob začetnih jedrih se tvorijo novi kri- stali in tako raste ploščica ali zvezdica. Proti- zemlji padajo tem bolj počasi, čim manjši so. Naj- hitrejši so seveda južni kosmiči. Ti napravijo pot- do dveh metrov na sekundo. Centimeter velike- snežinke padejo v sekundi komaj za 80 cm. Prav- veliki kosmi pa delajo izjemo, so zelo počasi.

Tri pravljice

Pobožnost, siromaštvo in bogastvo

Zivel je pobožen človek, ki se je zaobljubil, da ne sprejme od nikogar miloščine. Nosil je samo srnjco in suknjo; molil je po cele noči, vzdihoval in se postil.

Nekega dne se mu je pokazal prerok Elija, preoblečen v Arabca, se ustavil pri njem in rekel: »Ako želiš, ti posodim dva srebrnika, začni z njima kupčevati, pa se boš preživel.« Pobožnik je odgovoril: »Storil bom, kakor mi svetuješ.« Elija mu posodi dva srebrnika in pobožnik kupi zanj posodo, ki jo proda dal- je z dobičkom. Tako je delal dan na dan. Komaj je preteklo leto, in je siromak postal bog- at. Prenehal je z molitvijo.

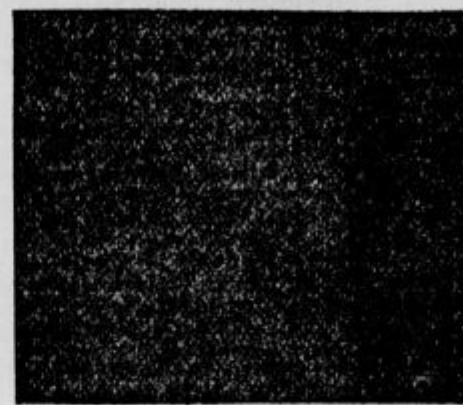
Tedaj je rekel Bog Eliji: »Bil je na svetu pobožen človek. Ti si mi ga vzel.« Elija je odšel k bogatinu. Našel ga je v trgovini in mu rekel: »Posodil sem ti dva sre- brnika, vrni mi ju.« Bogatin poišče srebrnika in ju izroči Eliji.

Komaj mine dan, začne bogastvo onega- človeka kopneti. Polagoma izgubi vse premo- ženje. Postane zopet reven in mlo vzdihuje. Tedaj se mu prikaže Elija in mu reče: »Kaj- hočeš zdaj početi, starec?« Človek odgovori: »Gorje mi, sreča me je zapustila, izgubil sem vse, kar sem imel.« Elija nato: »Obljubi mi, da postaneš zopet pobožen, da boš molil kot- poprej in vrnem ti ona dva srebrnika.« Siro- mak obljubi, in Elija mu izroči ona dva sre- brnika.

Človek začne zopet trgovati, pobožno mo- liti in živi srečno do smrti.

Bogatin in prerok Elija

Neki bogatin gre v daljino vas kupit vole. Vzame s seboj možno sto zlatnikov. Med potjo ga sreča prerok Elija; ustavi ga in vpraša, kam gre. Bogatin odvrne: »Grem kupit vole.« Elija mu prigovarja: »Moraš dodati: ako Bog- dal.« Bogatin se razsrdi in odide. Med potovanjem mu padejo iz mošnje zlatniki. Ko po- seže čez nekaj časa z roko vanjo, zapazi, da je- prazna. Prestrašen pohiti domov, dene v mož- njo drugi denar in se napoti v drugo vas, da ne bi srečal Elije. Toda prerok ga dohiti in vpraša: »Kam greš?« Bogatin odvrne: »Grem kupit vole.« Nato prerok: »Moraš reči: ako Bog- dal.« Toda bogatin jezno odvrne: »Ako Bog da

Pametni čukec in telečja krača

ali ne, mene to ne briga; imam dovolj denarja, da kupim, kar hočem, in nadaljuje svojo pot.

Bogatin se utruji od dolge poti, leže v sen- co košatega hrasta in zaspi. Ko se prebudi in ne najde v mošnji denarja, se preplaši, pohiti domov po drugi denar in odide znova kupit vole.

Tretjič sreča preroka Elijo, ki ga vpraša, kam gre, nakar mu bogatin odvrne: »Grem kupit vole, ako Bog da.« Elija nato: »Želim ti pri kupčiji veliko sreče.«

Bogatin gre in kupi vole. Ko bi moral za- nje plačati sto zlatnikov, reče: »Nimam toliko denarja.« vzame v roke možno in — čudo — najde v njej tristo zlatnikov, plača kupnino ter proda čez nekaj časa vole svojemu kralju za tisoč zlatnikov.

Prerok Elija in siromak

Nek ubog, pošten človek hodi popolnoma- zapuščen v prijetnem večernem mraku po par- ku velikega mesta. Ne brigajo ga živahni raz- govori ljudi in šepet dreves v drevoredu, ker je silno lačen, tako lačen, da bi skoraj umrl. Sreča ga tujec, ki nese težko cajno. Tujec ga vpraša, ali bi mu ne nesel cajne, za kar dobi- napitnino. Človek rad ustreže in vzame cajno na roko. Ko gre dalje, se ozre: tujca ni nikjer. Človek jo maha domov. Ko odpre cajno, najde v njej same rumene cekine. Močno se čudi, a kmalu pride do spoznanja, da je bil tujec sam prerok Elija, ki ga je z velikim darom rešil za vselej iz stiske.

Za dom in kuhinjo

Pomarančna mezga

Za tako mezgo uporabljamo vso pomarančo- z lupino vred. Ko iztrebimo peške, ki jih po- krijemo z vodo, da jih potem uporabimo kot- želatino, pomaranče kar cele zmeljemo z meso- reznicco. Na zrezane pomaranče nalijemo na- vsak kilogram 2½ litra vode in pustimo to v- porcelanasti skledi stati tri dni. Potem skuha- mo vse do mehkega in pustimo stati še en dan. Voda na peškah je postala medtem »žolčnata« in jo prilijemo zraven. Nato dodamo na vsak- kg sadne kaše 1 kg sladkorja in kuhamo še ¼ ure. Skuhano mezgo damo še vročo v kozar- ce in jih koli zavežemo. Šele v juniju bo ta- mezga pravšnja, saj potrebuje toliko časa, da postane žolčnata. Meseca februar in marec sta- najbolj primerna za to fino mezgo.

Iz pomarančnih lupin...

Pomarančne lupine zmehčaš in jih dušiš, pretlačiš s strojem za rezanje mesa in preme- šaš z isto množino sladkorja. Potem narediš majhne kroglice, jih povaljaš po sladkorju in jih osušiš.

Pomarančne lupine obribaš s sladkorjem in spraviš na suhem v kozarčih. Pazi, da ne pri- de zrak zraven! Lahko pa lupine tudi na tenko z nožem obrežeš ali s strgalnikom ostrgaš in jih posušiš. Tudi take lupine so pripravne kot- začimba, zlasti za pecivo.

Tudi majhnih količin pomarančnih lupin- ne vrzi proč! Nič ni v gospodinjstvu tako- majhno in malo, da bi se ne dalo uporabiti in- izkoristiti. Lupine posušimo in jih spravljamo, dokler se nam ne izplača. Posušene lupine so- tanke, neznahtne in trde, a potem postanejo spet- mehke in dobre za kuho. Le na to je treba paziti, da so zmeraj na suhem spravljene.

Otroške hlačke — iz starih nogavic

V sleherni družini dobiš stare nogavice brez stopal iz svile, iz volne ali iz volnene- svile. Kaj naj bi s takimi nogavicami? Svetu- jemo vam, da naredite iz njih hlačke za otro- ke od pol leta do treh let.

Čim morejo otroci sedeti v svoji košari, je- jako nerodno zavijati jih v plenice, ker se- zmeraj spodmikajo. Mnogo bolj je, če plenico- po dolgem zložijo skupaj, jo vtakneš med otro- kove nožice in jo s hlačkami pritrdiš. Najmanj- 6—8 hlaček je treba otroku za tako ravnjanje. Ne stanejo te nič, kakor le pol ure časa, saj- jih narediš iz starih nogavic vseh vrst in vseh- barv.

Pričujoča risba pove vse potrebno. Najprej- prerežeš nogavico po šivu in obe nogavici ene- ga para prerežeš in zložiš položiš drugo po- leg druge. Zgoraj, kjer so vse nogavice dvoj- nate, je tudi pri hlačkah zgoraj. Tu prešiješ s strojem za centimeter pod zgornjim robom, da moreš pretakniti skozi elastiko, ki pa mora biti jako ohlapna. Hlačke pripeš spredaj in zadaj na moderček.

Obe nogavici sešiješ kot kako krilce, a- spodaj pustiš odprtino 7—8 cm. Tu vstaviš dvojnatno kozico 7—8 cm dolžine. Hlačnici spo- daj zarožiš in hlačke so narejene.

Za dobro voljo

Današnja mladina

Mati očita svoji hčerki:

»Res ne razumem te, kako moreš vsa ročna- dela kupovati kar v trgovini, mesto, da bi si jih sama napravila. Mnogo lepše je, če dekle lahko- reče, to ročno delo pa sem si sama napravila.«

»Bodi kar brez skrbi mama, saj to itak vedno- pravim.«

Najdenina

Teta Rožica je pozabila v avtobusu pismo, ki- ga je hotela oddati v nabiralniku na glavni pošti. Vsa v skrbeh je bila, če bo pismo vendarle prišlo- naslovniku v roke. Kmalu je zvedela, da je pismo- prišlo, toda za poštnino je bilo treba plačati ka- zen. Na hrbtni strani pisemskega ovoja pa je po- šten najditelj pripisal s svinčnikom pripombo: »Pi- semsko znamko sem zaslužil kot najdenino in sem- jo zato odlepil!«

DNEVNIK *Modrijančka*
PALČKA

Pa nismo prišli niti prav do tal, ko je stra- no zagrmelo, ko da bi iz topa ustreliš, in vsi- smo sfrčali na različne strani.

Jaz, Mornarček in Bradač smo z lestvico vred- odleteli na levo v zrak. Drugi so pocepali na tla.

Vsa soba se je v hipu napolnila z vrelo paro.

Izkazalo se je, da smo bili pozabili odpreti vrata- za izhod odvišne pare, pa se je kotel razpočil.

Zgornji del peč, ki smo bili na njem tako- lepo sedeli, je bil na drobne kosce razbit. Čudno, da ni nihče od nas padel v kotel, niti ni bil nihče- poškodovan. A peč je bila popolnoma uničena.

Če bi jo bili hoteli popraviti, bi jo bili mo- rali od začetka zidati in graditi. Pa smo se od- razburjenja, strahu in nesreče tako segreli, da- nismo peči nič več potrebovali. Zvečer smo se- vsi pritoževali, kako da nam je vroče, medtem- ko nas je še zjutraj tako zeblo.

Čez nekaj dni je bila peč spet postavljena- in vso zimo smo se dobro imeli na njej. Zeres- smo bili hvaležni Bradaču, ki si je bil vse to- izmislil.

Zdaj je pa konec mojega dnevnika in besedo- dam svojemu znanecu Mišku, ki bo nastopal v- vlogi detektiva.

Na skupinskem izletu

»Spoštovane dame! Sedaj smo se pripeljali do- znanih slapov. Če izvolite trenutek molčati, boste- celo slišale šumenje slapov!«

Križanka št. 25

Vodoravno: 1. poljski pri- delek; 6. gozdna ptica; 10. vrsta kamenja; 15. vodno ko- rito; 16. elika, risba; 17. vr- sta psov; 18. oblika glagola; 19. vrtna rastlina; 20. dre- vesni sad; 21. tožitelj, obre- menjevalec; 24. leposlovna oblika; 25. žensko ime; 27. Peametihov sin; 29. odmev, jek; 30. del preta; 32. kvar- topirski izraz; 34. fino pri- stanišče; 35. pomota, nepravi- lnost; 38. nadležna žužel- ka; 41. del naslova; 42. maj- hen vzlet; 44. drevesni sad; 46. vseučiliški slušatelj; 48. Gotthelfova oseba; 49. sveto- pisemska oseba; 50. moško ime; 51. izraelski kralj; 52. športna priprava; 53. grški junak; 54. švicarsko letovi- šče.

Navpično: 1. del roke; 2. žensko ime; 3. del obraza; 4. drvarjevo orodje; 5. dalmatinsko vino; 6. domača žival; 7. slovenski esejist; 8. Oesendow- ekega oseba; 9. Mencingerjev roman; 10. eveto- pisemska oseba; 11. svetopisemska oseba; 12. del eobe; 13. neizgorelo poleno; 14. trgovski popust; 22. mizarско orodje; 23. svetopisemska oseba; 26. poldrag kamen; 28. rusko mesto; 31. domači ro- kodelec; 32. elementarna nezdga; 33. vozovnica (tujka); 36. moško ime; 37. pridevek misijonarja; 39. vrsta, evojat; 40. notranjski kraj; 43. joj (tujka); 45. termin, čas; 47. navaden števnik; 48. del glave.

Ciganka - maharadževa žena

Maharadža iz Kapurtale je vzel za ženo ci- ganko, ki jo je spoznal med španekimi ciganskimi- plesalkami.

Rešitev križanke št. 24

Vodoravno: 1. šum, 4. stok, 8. očim, 12. trh, 15. Iro, 16. tisa, 17. peka, 18. Bož, 19. dinar, 20. Lah, 21. alibi, 22. opora, 25. Piva, 27. vezaj, 30. Dom, 31. Enej, 32. Aleš, 33. Ada, 34. ena, 36. fara, 38. loža, 40. Dev, 41. ritem, 42. Ovid, 43. Atena, 44. idila, 47. lipa, 49. Levar, 52. pek, 53. Abel, 54. Iran, 55. igo, 56. Ida, 57. hoja, 58. Ka- ne, 59. nav.

Navpično: 1. Sid, 2. Uri, 3. monom, 4. Stare, 5. tir, 6. osa, 7. kalij, 8. Opava, 9. Čeh, 10. lka, 11. Maleš, 12. Ibiza, 13. Rob, 14. hči, 22. oder, 23. poni, 24. Anam, 25. pero, 26. alod, 27. veža, 28. Aden, 29. Java, 35. Atika, 36. felah, 37. Avila, 38. Lipik, 39. Atene, 40. Devin, 44. Ipi, 45. ded, 46. Abo, 47. fej, 48. ara, 49. lan, 50. aga, 51. rov.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja pri iskanju službe vsaka beseda L 0.30, pri ženitovanjskih oglasih je beseda po L 1.—, pri vseh ostalih malih oglasih pa je beseda po L 0.60. Davek se računa posebej. Male oglase je treba plačati takoj pri naročilu.

Službe

Dobe:

Služkinjo-kuharico

Isčem za takoj. Predstaviti se je na Miklošičevi cesti 19-IV. desno. (b)

Dekle

ki je vajena primerno kuhati in gospodinjstva takoj sprejme trgovina na deželi. Ponudbe poslati na upravo »Slov.« pod »Poštena« št. 1511.

Čevljarstvo šeparico

sprejemajo takoj. Zarnik Alfonz, čevljarstvo, Verdivjeva (Gajeva) 9. b

Dekle za vse

zdravo, z daljšimi spricvami, vajeno vrtnih del, isče družina, obstoječa iz dveh članov. Oglasiti se je popoldne v Langusovi ulici št. 21. b

Zanesljivo dekle

znažno in urno, priročno za vsako hišno delo isče mirna in boljša družina dveh oseb takoj ali pozneje. Resljeva cesta 18, II. nadst., desno. b

Kuharico

perfektno, mlajšo, za vsa hišna dela isčem k dve- ma osebam. (c) Ponudbe pod »Dobra plača« 1543.

Dekle

pridno, znažno, ki ima veselje do vseh hišnih del, sprejemajo takoj. - Naslov v upravi »Slov.« pod št. 1527. b

Mladega fanta

za kmečka dela sprejemem. Skof, Karunova ulica 12, Trnovo. b

Uradnika

mladega, s trgov. solo in popolnim znanjem nemškega in italijanskega jezika isče spedičsko podjetje v Ljubljani. - Ponudbe nasloviti upravi »Slov.« pod »Sifro: »Agilen« št. 1530. b

Hlapca

sprejemam za kmečka dela. Ljubljana VII., Jernejeva ulica 14. b

Službe

Isčejo:

Službo isčem

Imam bolešno ženo. Zaposlitve isčem kot sluga kjer koli. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Zelo potreben« št. 1460. (a)

Oskrbnik

absolvent Kmet. šole na Grmu isče službo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1468. a

Uradnika

starejša moč z znanjem italijanske in nemške prosi kakršne koli, tudi začasne namestitve. Ponudbe prosim upravi pod »Brezdomka« št. 1520. a

Službo služe

inkasanta, kot pomoč v pisarni ali silčno isče biv. podčastnik, vešč pisarni- skih del in strojepljaja. - Ponudbe upravi »Slov.« pod »Ljubljana« 1521. a b

Stanovanja

Oddajo:

Dvosobno stanovanje

komfortno, s kabinetom, prodajam v sredini mesta manjši, boljši in odrasli družini. Pisemne ponudbe na upravo »Slov.« pod »Stanovanje« št. 1482. 1

Isčejo:

Dvosobno stanovanje

z ali brez opreme, isčem za april. Ponudbe: Skaberne, hotel Štrukel.

Dvosobno stanovanje

s pritliklami isče mirna stranka treh odraslih oseb. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Točen plačnik« št. 1484. c

Stanovanje

1-2 sobno s pritliklami isče višji uradnik z ženo za 1. april. Ponudbe pod »Zelo mirna stranka« št. 1524 upravi »Slov.« c

Sobe

Isčejo:

Meblovano sobo

s sprejemnico in kopalnico isčem po možnosti v centru mesta. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Dobro plačam« št. 1512. s

500 lir nagrade

dobi, kdor mi preskrbi enosobno stanovanje v Ljubljani, za dve osebi. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 1499. c

Kupimo

Krojaške odpadke

volnene in bombažne pletilske ter šiviljske odrezke, kakor vse tekstilne odpadke kupuje Gerkman, Hrenova ul. 8. k

Kostanjev taninski les

ponudite vsako množino lesa, nakladal. postaja ali gozd pod: »Dobra cena« št. 1219 upravi »Slov.« k

Kupim

večjo množino sveže repe iz zasipnice. Biti ne sme zmazana, zelena in predobna. J. Oražem, Predovičeva 5, Moste.

Krojaške odpadke

volnene jopice, nova plet. in šiviljske ostanke kupuje po najvišji dnevni ceni R. Višnjevec, Vožarski pot št. 1. k

Večjo množino žlebov

kupimo. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 1519. k

Autoplašte

in zračnice v dobrem stanju, dimenzija 500x21 - kupim. Vidovdanska c. 4.

Stiskalnico

vijačno ali manjšo hidravlično kupim. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Dobro ohranjena« št. 1513.

Dobrega konjskega sena

kupim nekaj tisoč kilogramov. Ponudbe na Bldovec Stanko, železnica, Celovška cesta 72. k

Volnene odpadke

krojaške, pletilske, šiviljske odrezke, ovejno volno in mešane bombažne odrezke, kakor vse tekstilne surovine kupuje »JUGOVOLNA«, Tyrševa 41, naspr. sv. Kristofa.

Prodamo

Fige in brinje

ima stalno na zalogi po najnižji ceni trdika Ivan Jelačin, Ljubljana, Aškerčeva ulica 1. 1

Brinje

istrsko, lepo in zdravo imam naprodaj. Ed. Pilsler, Vrhnika. (1)

Radio aparat 4+1

prodam za 1700 lir. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1472.

Smrekovo lubje

suho, zdravo, cca. 8000 kg, prodam. Reflektanti, ki si lahko ogledajo blago na mojem skladišču v Starem trgu, naj stavijo ponudbe na: Karel Kovač, Stari trg pri Raketu. 1

Semensko korenje

(rumeno), večja količina, naprodaj. Cena po dogovoru. Brezovica št. 25 - pri Ljubljani. 1

Stroj za mletev barv

želez. riflani valjarji, 40 cm dolgi, premera 19 cm, avtomatično regulirane, komplet, 8000 lir. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Stroj« št. 1476. 1

Radio - aparat

Minerva super, 3 cevni, prodam. - Kodre, Stančičeva 2a. 1

Stružnica naprodaj

(Berlinerdrehanke) specialna za fino mehaniko, 1,10 m dolžine, 65 cm širine, nova in kompletna. Celotni deli za navadno močno stružnico tudi naprodaj za 16.000 lir. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Stroj« št. 1475. 1

Lokomobil

Schlick Nicholasn, 35/48 PS, 8 atm., s predkurišcem za kurjavo z drvmi, žaganjem, 16 m ploščinast dimnik, prevozna, naprodaj za 50.000 lir. Ponudbe na upr. »Slov.« pod »Stroj« št. 1477. 1

Dinamo

Siemens Schuckert, 220 Volt, 8,8 KW, 1.570 obratov, kompletna, v dobrem stanju s tok. ploščo, naprodaj za 22.600 lir. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Stroj« št. 1478. 1

Prodaj 10 vagonetov

t. j. osovine 1,10 m, premer 60 in 70 mm, s kolesi 38 in 40 cm visoke, 8 in 10 cm široke, s pripadajočimi ležaji, širina tira 72 cm, po 2200 lir. - Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Stroj« št. 1474. 1

Omaro iz trdega lesa

prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod 1494.

Krojaški šivalni stroj

»Singers«, malo rabljen, naprodaj. Lampetova ul. 13, Trnovo. 1

Cvetje, sadje

po najnižji ceni se dobi pri Balohu, Kolodvorska 18, dvorišče; tel. 39-66.

Električni kuharlik

(rešo) še nov, na dve plošči, emailliran, z regulatorji prodam za 650 lir. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 1544. 1

Hladilnico

za mesarja z ilozacijo prodam. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Prilika« št. 1542. 1

Prodaj prevoznitvo

z vozovi, vprego in senom. Na razpolago hlev v centru. - Ponudbe na oglasni odd. »Slov.« pod »Ugodno« št. 1525. 1

Denar

Vse denarne

izvršim hitro in točno. Obrnite se na: Rudolf Zore, Gledališka ul. 12. Telefon 88-10.

Posojilo 6000 lir

rabim proti poročtu na posveto. Plačam dobre obresti. - Naslov v upravi Slovenca pod št. 1433. d

Katera plemenita oseba

bi posodila osamelim mater več otrok 1500 lir? Vračilo mesečno po dogovoru. - Cenj. ponudbe pod »Drž. uradnica« na upravo »Slov.« št. 1545.

Vajenci

17 leten fant s kmetov

bi se šel rad učiti ključničarstva ali mehanične obrti. Najraje kam v bližino Ljubljane ali v mesto. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1467.

Utenko

za nabiranje pentelj, spretno v krpanju nogavic, sprejme v štrimečno prakso salon »Lada«, Kopitarjeva ul. 1. v

Posedstva

Posestvo

kupim. Hrome Mil., Ježica št. 5, Ljubljana. p

Večje, krasno zemljišče

blizu Ljubljane ugodno prodam. - Ponudbe pod: »Važno za obdelovanje« upravi »Slov.« št. 1529. p

Pohištvo

Modroce

patentne posteljne mreže, otomane, moderne kauče in fotelje tudi solidno in po nizki ceni

Rudolf Radovan

tapetnik, Ljubljana, Mestni trg 15

Pohištvo

prodam. - Fani Vojska, Ciglerjeva 23. a

Spalnica

iz orehove korenine naprodaj. Mizarstvo Hodnik - Smrekar, Zupuska cesta 12, Ljubljana, blizu celovške mitnice.

Moderno spalnico

fornirano, orehova korenina, in kuhinjsko opremo prodaj mizarstvo Josip Artnak, Jenkova 7. s

Živali

Plemensko kravo

dobro molznico prodam. Stranska vas št. 13 pri Dobrovi. j

Razno

STAMPILJE

STAMPILJE

STAMPILJE

STAMPILJE

STAMPILJE

STAMPILJE

STAMPILJE

STAMPILJE

STAMPILJE

STAMPILJE

STAMPILJE

STAMPILJE

STAMPILJE

STAMPILJE

STAMPILJE

STAMPILJE

STAMPILJE

STAMPILJE

STAMPILJE

STAMPILJE

STAMPILJE

STAMPILJE

STAMPILJE

STAMPILJE

STAMPILJE

STAMPILJE

STAMPILJE

STAMPILJE

STAMPILJE

STAMPILJE

STAMPILJE

STAMPILJE

STAMPILJE

STAMPILJE

STAMPILJE

STAMPILJE

STAMPILJE

STAMPILJE

STAMPILJE

STAMPILJE

STAMPILJE

STAMPILJE

STAMPILJE

STAMPILJE

STAMPILJE

STAMPILJE

STAMPILJE

STAMPILJE

STAMPILJE

STAMPILJE

STAMPILJE

Nove cerkve na periferiji rimskega mesta

Delavni načrt

Upoštevajoč vsa ta dejstva, so napravili delovni načrt, po katerem naj se usmerja delo novoustanovljene papeške ustanove:

1. Najprej je treba preskrbeti zemljišča za zidavo novih cerkev, župnišč in patronaž. Kjer bi to ne bilo več mogoče (če je svet že ves zazidan), naj se najamejo in prirede za bogočastne namene drugi civilni prostori, kakor jih je pač mogoče dobiti.

2. Dobiti je treba dušne pastirje, ki bodo prevzeli dušebrižništvo na novih farah. Rim sam nima veliko duhovniških poklicev. Pač pa so veliko vnetih dušnih pastirjev za nove fare dobili iz severne Italije, ki so obenem dobri organizatorji in poznajo pravi način sodobnega dušebrižništva.

3. Poskrbeti je treba tudi za druga pomožna, a neobhodno potrebna sredstva sodobnega dušnega pastirstva: za tisk, za šole, za pouk krščanskega nauka, za zavetišča, za mladinsko oskrbo, itd.

4. Vpliva naj se na redovna poglavarstva, da bodo svoje nove zavode in ustanove gradila na mestni periferiji in se tamkaj kot pomožni farni organ posvečali bogočastju, vzgoji in dobrodelnim namenom.

Načrt je prevevala sledeča vodilna misel: v novih mestnih delih je potreba ustanoviti nova verska središča, jih dobro organizirati in opremiti, da bodo primerno sredstvo za časovnim potrebam ustrežajoče dušno pastirstvo.

Nakup zemljišč

Najprej je bilo treba nakupiti potrebna stavbna zemljišča. Načelo je bilo: dobiti kolikor mogoče veliko sveta in na čim bolj pripravljenih mestih.

Seveda to ni bila vedno lahka naloga. Mnogokje ni bilo mogoče nič več izbirati, ker so vsa najboljša zemljišča bila že prodana ali pa zasežena od mestne uprave v druge namene. Marsikje so cene za zemljišča tudi že silno narasle. Posebno težko je bilo dobiti pripraven svet v tistih mestnih delih, ki so že več ali manj bili zazidani. Samo z vplivnimi zvezami in večkrat s posredovanjem samega papeža je bilo mogoče dobiti primeren prostor za cerkev. Zato imajo v novo nastajajočih mestnih delih zelo previdno in modro taktiko, da takoj kupijo stavbni svet, čim je izgotovljen načrt za zidavo. Tako vidimo, da so nove farne cerkve večkrat pozidane še prej, preden jih je doseglo mesto. Nekatere so čisto na periferiji, tako rekoč še na polju, s komaj nekaj tisoč dušami, pa tudi manj, a čez par let jih bodo imele že petnajst ali dvajset tisoč. Oni ne čakajo, da bi se novi okraj najprej versko zanemarljivo in pravstveno podivali, potem bi šele polagoma mislili na to, da bi bilo dobro postaviti jim cerkev in dati lastno faro. Ne, na rimski periferiji pozidane fare in cerkve že čakajo na stanovce, ki se bodo šele naselili. Duhovniki priče lahko sproti spoznavajo in jih vključujejo v farno občestvo. S to pametno preventivno taktiko preprečujejo, da jim ne bi okrog mestnega jedra zrastle široke »rdeči pase«, kakor se je to zgodilo v Parizu in že po premo- gih drugih velikih katoliških mestih. Kajti potem, ko se množice oddaljajo od cerkve, ko postanejo versko brezbrizne in včasih tudi veri sovražne, je dušno pastirsko delo mnogo težje in tudi mnogo manj uspešno. V nekem pomenu velja tudi za to javno področje stari rimski rek: Vigilantibus tura. Po naski bi rekli: Čuječih nobena reč ne najde ne pripravljenih!

Dosedaj so nakupili nad 60 zemljišč, ki skupno merijo več kot 300.000 kv. metrov. Velikost posameznih parcel je zelo različna. Posebno v že zazidanih okrajih so stavbene parcele bile bolj majhne, ker so morali vzeti, kar so že dobili. Vendar znaša najmanjši stavbni svet, ki so ga kupili, 1250 m². Povprečno pa kupujejo po 5000 kv. metrov in če mogoče

Francesco Perri

80

Neznani učenec

Zgodovinski roman iz Kristusovih časov. Prevedel dr. Joža Lovrenčič

2.

Ko je prišel končno do takega obupnega premišljevanja, mu je bilo, kakor bi spet zaslišal ono grozno vprašanje, ki mu ga je zastavljal hierofant tisto noč ob uvajanju: »Kdo si, sin slučaja in bridkosti?« Res je torej človek sin slučaja in bridkosti ne ostane mu drugega ko odpoved, brezupna vdanost Megaklesova in končno odpor proti božanstvu, ali da se vrže v življenje kakor zver na svoj plen, da ga zajame, da ga veselo zabije in užije smatrajoč bogove in dobro in zlo za izrodke domišljije, za kratkotrajne stvaritve človeških možgan da se iznebi svoje bridkosti.

Varilija ni bila samo njegova nežna prijateljica, ki je zbudila v plašnem mladeniču prvi drget, bila mu je predvsem draga duhovna voditeljica, svetilnik, ki je kazal njegovi ladji v pristan prenovljenega sveta. Ker naj bi bila zlo in bridkost premagana in naj bi v znamenju dobrega in veselja zavladal nov red v stvarstvu, se je z navdušenjem odločil za pot, ki naj bi ga privedla k sreči in dobroti.

Zdaj je čutil, da je ta vzor padel. Življenje vedrega veselja, ki se vrti okoli laesnega jaza in v znamenju omamnega boga vse prostosti, je torej odpovedalo.

Poizkus, da bi pojmoval življenje kot zgolj skupek pozemskih dogodivščin, se mu je zdel nesmiseln. Kakšen namen naj bi imelo poslej njegovo življenje, e kakšnimi načrti in e kakšnim orožjem naj bi se zdaj pojavil na pozorišču sveta, ko mu je izginila draga vodnica?

Na pragu osemnajstega leta je, gospodar velikega bogastva, izločen sicer iz strogega reda vojaškega življenja, ki mu je bilo kot rimskemu

državljanu najvišji cilj, a je zato brez elehernih sitosti in predpisov, kako naj bi moral živeti in po kateri poti naj hodi.

Megaklesov mrki nauk o odpovedi se mu je globoko upiral, ker je v bistvu svojega značaja čutil vedno neko tajno vrenje, željo po neprestanem uveljavljanju in boju. In zdaj, kako naj usmeri to svojo potrebo po delu in življenju, po kakšnem znamenju naj uravna vse svoje dejanje in nehanje?

3.

Edino, kar ga je še držovalo z vse neodločenostjo ob teh mučnih vprašanjih, je bil spomin na Učenika iz Nazareta.

Ob vsakem obupnem sklepu se mu je prikazala skrivnostna in vznemirljiva podoba tega človeka kakor straža, ki mu je branila dalje, kakor prikazen božanstev, ki so se v težkih okoliščinah pridružila posebno ljubljenim herojem in jih vodila na njihovi poti.

In še, Marko ni vedel zakaj, a imel je občutek, da je združeno nekaj nenavadnega z njegovo čudežno osebnostjo, ko se je pojavil nekako na pragu novega, neznanega sveta, polnega tajnega vrenja in neviht kakor spomladi.

Spomnil se je, kako ga je prvič srečal ob Jordanu, njegovega kresta pod grmečim nebom, kako je izginil med sipinami s skrivnostnim Sabejem, ki mu je prišel naproti. Potem je še mislil, kako se mu je nenadno prikazal v puščavi, kako je prebil z njim noč pred votlino med mrkami gorami ob Mrtvem morju.

Tisto noč mu je neznanez govoril take stvari, ki so popolnoma prevrgle vse njegove misli; govoril mu je o Bogu, ki ga je klical Oče, ki je dober in ljubi vse svoje stvarstvo od črva v peščencu do človeka, ki je v svoji neskončni modrosti za vse poskrbel in je dal svojim otrokom trpljenje kot božje zdravilo za njihovo, k slabemu nagnjenju naravo in da z njim uravnava brezprimerni dar prostosti.

Kakor čistijo sol in nevihte morsko vodo in jo ohranijo zdravo, tako čisti trpljenje človeka.

Marko se je spomnil tudi njegovih besed: »Na tem potovanju, ki je pozemeljsko življenje, nosijo ljudje s seboj trpljenje kot znamenje, po katerem se spoznajo, da so si bratje in se ljubijo.« Čudovite besede! Nikdar ni kot zdaj cenil njihove važnosti in veljave in nikdar ni tako čutil, da je človek in prijatelj človeku kakor zdaj, ko je menil, da je na dnu človeške reve.

Trpljenje je torej res božje zdravilo in božji klic. Če bi se vrnil k Nazaretu, bi ga mogoče potolažil s svojo besedo in mu pokazal pot, ki naj jo hodi v tej svoji zbeganosti.

O tem človeku so krožile po Jeruzalemu nenavadne vesti, ki so larizeje vznemirile. Pravili so, da potuje v Galileji in celo v Siriji od vasi do vasi, da dela čudeže, da ozdravlja bolnike in očističuje gobave. Množice ljudstva, ki je prišlo od vseh strani, hodijo za njim, prevzete od njegove besede.

Marko je malo verjel tem govoricam. Vzhod je bil poln takih zdravnikov čarovnikov. Če bi mogel ta človek res delati čudeže, zakaj ni ohranil Varilije v življenju? Vse svoje bogastvo bi mu Marko dal, vse denar, ki ga je zanj naložil Sarumala v tempeljski zakladnici, če bi mu mogel spet dati Varilijo zdravo in srečno, kakor je bila v Rimu.

V zadnjih trenutkih ga je reva klicala in, oklenivši se ga okoli vratu, umrla potolažena, verujoč, da je Pričakovani, da je nebeski Dioniz. Pa Jezus gotovo ni nebeski Dioniz. Bog veselja, rojeni iz ognja, bi se pač ne prikazal v obleki judovskega rokodelca in ne bi izbral svojih tovarišev med ribiči.

Da, kljub svojemu čaru je moral biti le kak modrijan, ki je vedel za kakšno posebno skrivnost modrosti. Marko bi šel k njemu in ga vprašal, kaj bi mu svetoval.

Božjepotniki so že začeli prihajati za praznik šotorov in vsa Oljeka gora jih je bila polna. Če bi Jezus, kar se je zdelo Marku verjetno, prišel ob tej priložnosti v Jeruzalem, bi šel, da bi ga srečal, in bi ga povabil v svojo hišo.

4.

Šotorski praznik je prišel. Bilo je zelo vroče še in nebo je bilo belo kakor mleko od silne svetlobe. Polja so bila posušena in pokrita e plastjo prahu, ki se je vrtinčasto dvigal po cestah in oviral po cestah dihanje, ko je zapihal zahodni veter.

Zetev je bila že pospravljena. Glinaste posode po hišah so bile polne žita in mehovi so bili tudi napolnjeni z novim vinom. Pepelnate veje oljk so se v zraku šibile pod še zelenimi olivami. Po poljih je ocat ob vsakem sunku vetra obletaval in suhi hudourniki so se vili in belili med skalami kakor preklete poti. Tudi Jordan je upadel in otožno tekli med trstjem in na skale, ki so širile iz vode, so se spuščali žalostno krakajoč gavrani. Treba je bilo klicati dež, prositi Boga v višavah, da bi odprl nebesne zatvornice, kjer je imel zaprti zalogo vodovja, in napojil žejno zemljo.

To leto so obhajali šotorski praznik po dveh žalostnih dogodkih. Eleazarjeva tolpa je bila pokončna in Janeza Krstnika ni bilo več.

Strogi prerok ob Jordanu, ki ga je dal Herod Antipa pred kakim mesecem zgrabiti, je bil kakor za zabavo obglavljen med neko pojedino v trdnjavi Maher. Prerokovo glavo je kralj daroval lepi Salomi, Herodiadini hčeri, kot nagrado, ker je tako čudovito plesala pred njegovimi gosti.

Ker pa so politični dogodki in nesreče le še podžgale judovsko narodno gibanje, je bil nakor božjepotnikov to pot večji kakor navadno. Vsi griči okoli mesta so bili pokriti s šotori, okrašenimi z rožgami in z vejami, polnimi granatnih jabolk. Tudi larizeji in pismarji iz Jeruzalema so postavili svoje šotore, zakaj v teh dneh je bila običajna hiša le za slučajno zatočišče, pravo prebivališče je bil šotor.

Sport

Paavo Virtto, ponos Finske na evropskem smuškem prvenstvu v Cortini d'Ampezzo, je padel na vzhodnem bojišču.

Gradjanski v Švici. V sredo opoldne so od-potovali zagrebški spurgerji na svoje prvo letošnje gostovanje v inozemstvo. V Švici bodo ostali osem dni in bodo v tem kratkem času nastopili štirikrat. Najprej bodo igrali z bernskim Young-Boysem, v nedeljo 8. t. m. s Cantonalom, prihodnjo nedeljo pa z Lugano. Razen tega bodo nastopili 11. ali 12. t. m. tudi v Zürichu proti odličnemu moštvu Grassoppers. Gradjanski je odpotoval s kompletnim moštvom razen Glaserja ki je zaradi obolenosti ostal doma. Zastopal ga bo vratar Urch. Na tej turneji se bodo sporazumeli s Švicarji zaradi velikonočnega povratnega gostovanja. Kakor čitamo v hrvatskem »Sportu«, računajo v Zagrebu s tem, da bodo imeli za veliko noč v gosteh dve dobri švicarski enajstorici.

Italijanska plavalna zveza je objavila listo desetorice najboljših plavalcev vseh slogov. Na 100 m prosto je najhitrejši Costa (1:01.2), na 200 m prosto Arena (2:21.9), na 400 m prosto

Signori (5:18.1), na 1500 m prosto pa Schpipizza (21:25.5). Na čelu desetorice hrbtnih plavalcev je Bergamo, ki je preplaval 100 m v 1:14.8, najhitrejši na 200 m prsno pa je Viardo z rezultatom 2:57.4. Najhitrejša kravliska med ženskami je Figarijeva: 100 m prosto 1:12.3.

Med gasilci imajo Švedi svoje najboljšie športnike. Med njimi naletimo na Hägga, Källarneja in Hellströma, nedavno pa je prešel med gasilce tudi plavalni rekorder Björn Borg. Vse kaže, da so pri vodstvu gasilcev vneti športniki, ki radi sprejemajo v svoje vrste najboljšie tekmovalce.

Warmrdam je postavil spet nov svetovni rekord v skoku s palico. To se je zgodilo na tekmovanju v bostonski športni palači, kjer je skočil 4.75 m. Rekord sicer ne bo priznan, ker je bil dosežen v pokriti dvorani, je pa dokaz najodličnejše forme tega atleta.

Gundar Hägg je tudi odličien smučar! Zimska doba pomeni za atlete najprej čas počitka, proti začetku pomladi pa je že čas nabiranja novih moči. Švedski in svetovni prvak v teku na srednje proge Gundar Hägg se dobro zaveda, da mora biti nad vse agilen, če hoče ostati med športniki, katere bodo poleteli spet vabili na velike tekme doma in v inozemstvu. Čeprav ne bo smel nastopati do julija, vendar prav pridno trenira. Mesto tekov po gozdnih poteh trenira smučanje in si nabira novih moči za poletne nastope. Čitamo, da je švedski lahkootletski trener priredil s svojimi učenci tekmovanje na smučeh, pri katerem je odnesel Gundar Hägg prvo mesto. V teku na 11 km je zmagal v odličnem času 44 minut in 25 sekund. Drugi je bil Hellström, ki je zaostal za 4 minute. Strokovnjaki trdijo, da je Hägg tako vsestransko nadarjen, da bi se tudi med smuškimi specialisti kaj kmalu uveljavil, če bi se posvetil belemu športu.

Hrvatske igralce tenisa so povabili v Stockholm, kjer se bodo udeležili 11. in 12. t. m. turnirja v pokriti dvorani. Za hrvatske barve se bosta borila Mitić in Palada. Posebno velikega uspeha najbrže ne bosta mogla doseči, ker nista vajena na igro v zaprtih prostorih.

S plavalnimi tekmami na prostem so začeli Španci v topli Palmi di Mallorca, medtem ko prejemamo s severa še vedno poročila o smuških prireditvah. Po rezultatih pa sodimo, da še niso v posebno dobri formi in jih navajamo le za primerjavo: 100 m prosto 1:05.7, 400 m prosto 5:27.0, 1500 m prosto 22:12.1, 200 m prsno 3:06.6, 100 m hrbtno 1:15.2.

V Parsennu so tudi letos priredili tradicionalni švicarski derby v smuku. Zmagal je Mathis (Davos), ki je postavil s 14 minutami nov rekord na parsennski standardni progi.

35 dvojnem umoru ni niti najmanj udeležena. Kdo izmed vseh teh, ki jih je bil pravkar zasliševal, je zdaj sploh še kolikaj sumljiv? Prav za prav niti eden ne! Še najprej bi človek mogel sumničiti mladega lorda Finsburyja. Ta bi bil imel vsaj podo-vod, da bi bil izvršil tak umor, saj bi bil on poveljovao naslov in ogromno premoženje — o oporoki osimih bojnikov takrat še sploh niso vedeli — zlasti pa še zato, ker je imel težke dolgeve pri liverpoolskem posredovalcu konjskih stavi.

Dotlej je inspektor razpredel nit svojega premišljevanja, ko v čitalnico, kamor se je bil inspektor Kennedy umaknil, da bi bil sam, stopi tisti, s katerim si je baš glavo belil.

Mladi lord kratko pozdravi ter sede za mizo, da bi menda pisal pismo.

»Oprostite, mylord!«

»Prosim, gospod inspektor!« lord prijazno odgovori ter pričakovalje pogleda inspektorja.

»Ali ste... s tem posredovalcem v Liverpoolu... imeli... kaj mnogo... hm... poslov?«

»Res, da — imel sem jih. Še celo precej več, kakor pa bi jih bil ob svojih tedanjih sredstvih smel imeti — zdaj pa so se razmere nekoliko spremenile.«

»Pač res... in niti ne preveč pičlo,« suho omeni inspektor.

»Hm... kar tako.«

»Lord Finsbury inspektorja sočutno pogleda.

»Vaša naloga menda res ni lahka, gospod inspektor!«

»Ni lahka, ne! Celotno prekleto težka je.«

»Rad Vam verjamem. — Hm... kaj sem že hotel reči... ali imate... ali smete... hm... da, nikakor ni tako enostavno — ne vem, kako bi že rekel.«

»Kaj ni enostavno?«

»Ne umejte me napač, gospod inspektor, če Vas vprašam... ali bi... ali... bi...«

»Kaj naj bi?«

»Najbrž me boste lažje razumeli, kaj mislim povedati, če Vam povem, da sem svojega strica zelo rad imel.«

ZAHVALA

VSEM, KI SO KAKOR KOLI POČASTILI SPOMIN NASEGA NEPOZABNEGA SOPROGA OZIROMA OČETA, GOSPODA

SLAVO KOLARJA

TRGOVCA IN POSESTNIKA

IZREKAMO NASO NAJISKRENEJŠO ZAHVALO.

V LJUBLJANI, DNE 7. MARCA 1942.

GLOBOKO ŽALUJOCI OSTALI

Zahvala

Vsem, ki so kakor koli počastili spomin moje dobre tete, gospe

Marjete Vilfan

izrekam v svojem, kakor v imenu vsega sorodstva iskreno zahvalo.

Posebej izrekam zahvalo prečastiti duhovščini, zlasti gosp. župniku Janezu Puclju za njegove lepe besede, dalje Marijini družbi, cerkvenemu pevskemu zboru in Gasilski četi za zadnje spremstvo. — Zahvaljujem se posebej g. dr. Jamšku za njegov trud ob boleznih pokojne, nadalje gosp. vodji žandarmerijske postaje na Ježici in gospodu vodji obmejne policije, ter vsem, ki so v duhu prisostvovali pogrebnim svečanostim in končno vsem prijateljem in znanecem, ki so blagopokojno v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti k večnemu počitku. Sv. maše zadošnice bodo darovane v župni cerkvi na Ježici v sredo, 11. marca t. l. ob 9 zjutraj.

Ježica, dne 7. marca 1942.

Tone Peršin

Vprašanje in odgovor

»Se vam je morebiti kaj zgodilo, gospod?«
»Ne, ne. Svoj avtomobil namreč uporabljam tako, da prihranim bencin in gumijaste obrobe.«

Oporoka osimih bojnikov

»Tako, tako! Da, fizične sile v tem starem častiljivem zidovju res nikoli ni primanjkovalo, pač pa...«

»Molčite, Hammond! Prav, pa naj bo po Vašem...«

»Zahvaljujem se Vam, sir Gregory! Boste videli...«

»Se boste že potem zahvaljevali, ko bo vse končano. Zanašam se na Vas! Ne pozabite pa, da bi Vam bil laglje mogel ustreči, ko bi bili v policijski službi. Premišlujte o tem!«

»Zdajle moram misliti na druge važnejše reči, sir Gregory. Ali zdaj lahko udarimo?«

Sir Gregory pozvoni in nekaj ukazuje. »Spremljal Vas bo inspektor Kelly. Bog daj srečo!«

»Hvala Vam, sir Gregory! Še nekaj bi Vas prosil. Svojemu staremu prijatelju Kennedyju bi sam rad povedal veselo novico, preden jo po telefonu izve.«

»Dovoljeno! Upajmo, da niste na napačni sledi, Hammond!«

»Nisem na napačni sledi, sir Gregory!«

XXIII.

Kennedy je, ves obupan, vedarje še enkrat poskusil, da bi rešil skrivnostno uganiko, kdo in zakaj je umoril lorda in oskrbnika. Zaradi tega je še enkrat zaslišal vse tiste, ki bi utegnili biti kolikaj prizadeti. Najbolj neprijetni del te naporne zasliševalne seje je bilo kakopak prerakanje z lady Finsburyjevo. Še zdaj ga vedno znova kar zona spreleti, kadar se spomni njenih brezizraznih ribjih oči. Ta ženska je resnično najmanj simpatični ud človeške družbe. Razbita vaza jo je pač močno prizadela, smrt njenega svaka pa bi ji bila prav malo mar, če bi je zaradi nje policija ne bila večno »nadlegovala«.

Najsi je ta stara dama še tolikanj nesimpatična — je vendar kot beli dan jasno, da v tem

Za Ljudsko škarno v Ljubljani: Jože Kramarč

Izdajatelj: Inž. Jože Sodja

Urednik: Viktor Cenčič